

NOVICE

Glasilo Socialistične
zveze delovnega ljud-
stva občin
Kočevje in Ribnica

Izdaja CZP »Kočevski tisk« Kočevje.
Urejuje uredniški odbor. Odgovorni
urednik France Grivec. Uredništvo in
uprava: Kočevje, Ljubljanska 14/a. Te-
lefon uprave in uredništva 389. Letna
naročnina 800 din, polletna 400 din in
jo je treba plačati vnaprej. Za ino-
zemstvo 2000 din oziroma 3 ameriške
dolarje. Tekoči račun 600-27-1-366 pri
NB podružnica Kočevje

Leto VIII. - št. 37

KOČEVJE, 6. september 1963

Cena 20 din

PRIPRAVE ZA PROSLAVO 20-LETNICE KOČEVSKEGA ZBORA

Preskrba med proslavo zagotovljena

Med proslavo 20-letnice Kočevskega zbora bo v Kočevju več prodajnih prostorov, kjer bodo gostom postregli s pijačo, jedajo in drugim.

Za avtobusno postajo in ob Rinži bo 6 stojnic, dolgih 96 m. Tu bo pripravljen stolov in miz za 1000 ljudi. Godba bo igrala na strehi avtobusne postaje, ob nje-

nem vznožju pa bo plesišče. Tu bodo pekli tudi vola.

4 stojnice, dolge skupaj 64 m, bodo za hotelom Pugled pri otroškem igrišču, sredi otroškega igrišča pa bo urejeno plesišče. Gostinski prostor bo tudi na dvorišču in v parku hotela, kjer bo miz in stolov za 400 ljudi. Plesišče bo na sedanjem parkirnem prostoru ob hotelu.

Pod tržnico, okoli nje in na dvorišču kleti Trgoprometa bodo 4 stojnice, dolge skupaj 64 m. Tu bo sedežev in miz za 500 gostov. Plesišče bo na asfaltiranem delu tržnice, godba pa bo igrala na strehi pritičnega prizidka gostilne Rog. Na drugi strani mostu preko Rinže bo tudi gostinski prostor in sedeži za 300 gostov.

Na dvorišču gostilne Pugled bo urejenih 300 sedežev, prav toliko pa kri kolodvorski restavraciji.

Na sestanku odborov in komisij Odbora za proslavo 20-letnice Kočevskega zbora, na katerem so obravnavali predvsem preskrbo med proslavo, so zadolžili posamezne člane za ureditev posameznih zadev in ugotovili, kaj vse je še treba napraviti, da bo preskrba med proslavo čimbolj-ša. Tako so posameznike ali skupine zadolžili za pripravo prenočišč, za sanitarnohigiensko zaščito, za pravočasno ureditev prodajnih prostorov, za oglase in reklamo, za zagotovitev štirih godb in drugo. Med proslavo bo-

do prodajala v Kočevju razen domačih podjetij (Trgoprometa, KGP, gostinskih podjetij itd.) še Mesna industrija Emona iz Zaloga, Tovarna mesnih izdelkov iz Ljubljane, Pivovarna Union iz Ljubljane, Slovenija-vino iz Ljubljane, Slovenske gorice iz Ptuja, Ljubljanske mlekarnice, veletrgovni Prehrana in Mercator iz Ljubljane, Tobak, Žito in Sadje zelejnava, vsi trije iz Ljubljane in Turistično društvo iz Ribnice.

Letošnji vinski sejem

Na letošnjem, devetem vinskem sejmu v Ljubljani sodeluje 259 podjetij iz 21 držav, ki so poslala v oceno skoro 1200 vzorcev vin, žganih pijač in sadnih sokov. To je za ljubljanski vinski sejem tudi rekordno število. Letos je bilo podeljenih tudi največ medalj, kar pomeni, da se je kakovostna raven poslanih vzorcev tudi izboljšala. Domači razstavljalci so se častno odrezali, posebno »Maraska« iz Zadra (Cherry brandy), NAVIP iz Zemuna (Plum brandy) in Zupski rubin iz Kruševca (Stari vinjak). Več o sejmu preberite na 3. strani.

PRVA VIŠJA ŠOLA V KOČEVJU

K sedanjim srednjim šolam za odrasle, gimnaziji, srednji tehnični in srednji ekonomski, se bo v kratkem pridružila še višja agronomska šola. Med kmetijskimi tehniki in drugimi kvalificiranimi delavci v kmetijstvu je veliko zanimanje za nadaljnje izobraževanje. Da bi jim to omogočili, ne da bi morali zapustiti delovna mesta in družine, bodo pri delavski univerzi ustanovili oddelek Višje agronomske šole iz Maribora.

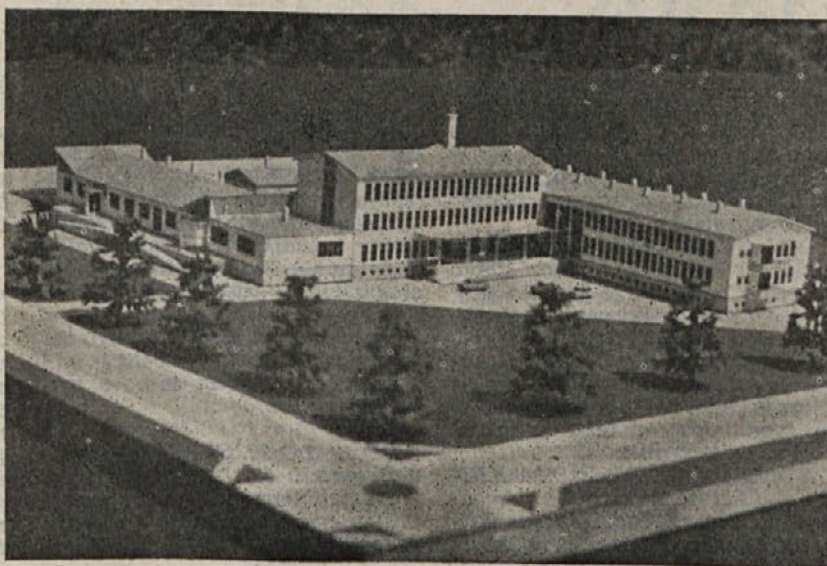
Prvi sestanek vseh interesentov, tudi tistih, ki nimajo zahtevane srednješolske izobrazbe, imajo pa dovolj delovnih izkušenj, bo v nedeljo ob 11. uri v hotelu Pugled.

-aI.

Možnosti za razširitev

V obratu Iskre v Dobropolju je sedaj zaposlenih 62 ljudi in to predvsem domačinov. Zadnje čase so proizvodnjo preusmerili predvsem v izdelovanje stabilizatorjev za televizijske sprejemnike, s katerimi zalagajo jugoslovansko proizvodnjo televizorjev. Njihovi izdelki so kvalitetni in na trgu iskani. Razen televizijskih stabilizatorjev izdelujejo še oljna električna stikala... Obrat bi lahko v perspektivi razširili, saj imajo okrog 60 prošenj za zaposlitev, toda za to bi potrebovali galvaniko. Za ureditev galvanike pa je potrebna voda, te pa nimajo. Podjetje tudi ne namerava graditi vodovoda, ker je to povezano s prevelikimi stroški.

Maketa novega kočevskega zdravstvenega doma, katerega gradnja se je začela pred kratkim.

Koliko kadra potrebujemo?

Na tem mestu smo že večkrat omenili, kako močno nam primanjkuje strokovnega kadra s srednjo in visokošolsko izobrazbo, nismo pa še povedali približno koliko potrebujemo v kočevski občini strokovnjakov s to izobrazbo. Nekateri tudi menijo, da smo sedaj v taki politični kampanji, v kateri kar naprek govorimo in pišemo o kadrih.

Nedavno je občinski komitej ZK ob sodelovanju osnovnih organizacij ZK in vodstev podjetij napravil anketo o tem, kakšno izobrazbo imajo tisti delavci in uslužbenci, ki so na zahtevnih delovnih mestih. Anketo so izvedli v enajstih podjetjih.

Poglejmo:

— Pri Itasu je 52 delovnih mest, kjer bi morali biti delavci s srednješolsko izobrazbo, imata pa samo dva to izobrazbo. 7 je delovnih mest za višjo strokovno izobrazbo, samo dva delovna mesta

ZA DELOVNO MESTO SE JE TREBA IZOBRAŽEVATI!

sta zasedena in oba sta brez zahtevane izobrazbe. Imajo 21 delovnih mest za ljudi s fakultetno izobrazbo, vendar ima samo eden to izobrazbo.

— Na Kmetijsko gozdarskem posestvu je na 154 delovnih mestih 88 takih, ki nimajo zahtevane srednješolske izobrazbe, 26 jih delata brez visoke izobrazbe na delovnih mestih, ki zahtevajo to izobrazbo.

— Na rudniku bi rabili 30 ljudi s srednješolsko izobrazbo, enega z višjo in 9 z visoko izobrazbo.

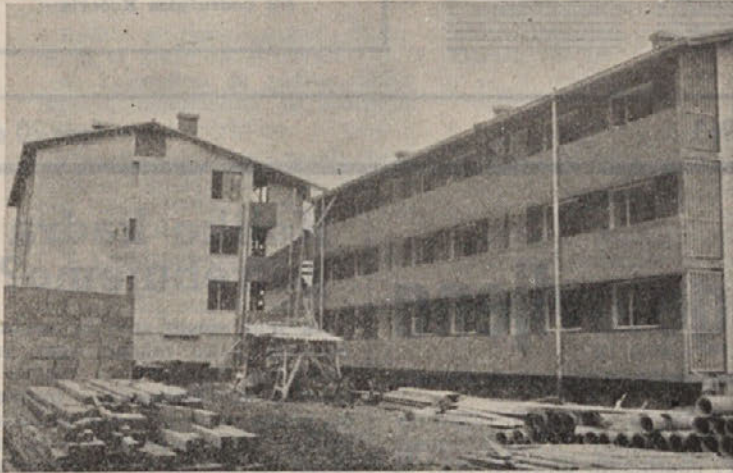
— Pri Zidarju imajo 43 delovnih mest s srednješolsko izobrazbo, 38 je zasedenih, 14 ljudi nima te izobrazbe. Rabili bi deset strokovnjakov z višjo izobrazbo, sedem mest, je zasedenih, toda le štirje imajo to izobrazbo. Z visoko izobrazbo rabijo 11 ljudi, zasedenih imajo 6 delovnih mest in samo dva imata ustrezno izobrazbo.

Nič ni boljše v Kemični tovarni, Inkopu, Avtu, Tekstilani, v Opremi, pri Trgoprometu in v gostinskem podjetju »Pugled«. V teh enajstih podjetjih je 228 zaposlenih brez potrebne strokovne srednje strokovne izobrazbe, 23 brez potrebne višje izobrazbe in 66 brez zahtevane popolne fakultetne izobrazbe.

Lahko še trdimo, da že imamo dovolj kadra?!

Asfalterji v Kočevju. Od 5. do 20. septembra bodo v Kočevju asfalterji. Asfaltirali bodo Prešernovo cesto, pločnike in parkirne prostore.

Nasadi še niso dokončno urejeni. Vrtnarija ureja kočevske nasade, vendar del ne more nikjer popolnoma dokončati, ker polagajo telefonisti in električarji pod zemljo cevi za telefonske in električne žice.

Prihodnji ponedeljek bo tehnično prevzet 33-stanovanjski blok cenčnih stanovanj. V njem je 15 enosobnih stanovanj in 18 enosobnih s kabinetom. Blok bo vseljiv v prihodnjem tednu.

Rinža v glavnem urejena. Zelenje v Rinži je v glavnem pokošeno, pa tudi bregovi so urejeni.

Ekonomski blok vseljiv. Do 8. septembra bo dokončan ekonomski blok (33 stanovanj). Vanj se bodo vselili predvsem stanovalci, katerih hiše bodo še pred proslavo porušene.

Novembra vseljiva tretja stolpnica. Tretja stolpnica bo vseljiva predvidoma novembra. Dela so se zavlekla zaradi popolnoma izkoriščenih gradbenih kapacitet na drugih objektih in ker je težko dobiti obrtnike, ki bi napravili potrebna dela. Obrtniške storitve so se namreč v zadnjem letu podražile. (Četrta stolpnica pa bo predvidoma dograjena do konca prihodnjega leta.)

Urejanje hiš in njihove okolice. Pred kratkim je obiskala hišne svete posebna strokovna komisija in jim dala navodila, kako naj urejajo zgradbe in okolico.

Urejanje fasad hiš. Predvidoma bo do proslave urejenih preko 30 fasad hiš družbenega sektorja in več privatnih. Doslej je urejenih

Kočevje pred proslavo

že 14 (družbeni sektor) in več privatnih. Dela za urejanje fasad je prevzela v glavnem stanovanjska skupnost, nekaj pa tudi SGP Zidar.

Kabliranje Kočevja. Cevi, po katerih bo tekel telefonski kabel,

so že položene pod zemljo in zasute. V naslednjih desetih dneh pa bo predvidoma položen kabel tudi tam, kjer ne bo v betonskih ceveh. Do zastoja pri polaganju kabla je prišlo zato, ker je kabla zmanjkalo.

SE ENA

— Zakaj se tako mudilo prebeliti nekatere fasade hiš ob Tomšičevi cesti, ki je tako nujno potrebna popravila?

— Zato, da bomo videli, kako visoko in daleč brizgne blato izpod drvečih avtomobilov.

PREDGRAD

(JŠ) — V Poljanski dolini ob Kolpi je letos zelo veliko gob. Ljudje jih z veseljem nabirajo, saj tako lahko precej zaslužijo... Pri nas se množijo tudi divje svinje; posestniki se pritožujejo, da jim uničujejo polja.

Slavo puljskih otrok

(V. P.) — Kakor vsako leto so se otroci in vzgojitelji iz Pule, ki letujejo v Ortneku, težko ločili iz tega lepega kraja. Domači ženski delovni kolektiv jim je ob slovesu pripravil lep večer, na katerem je bilo ponovno potrjeno prijateljstvo med Pulo in Ortnekom.

V štirih letih, odkar preživljajo otroci iz Pule počitnice pri nas, je letovalo v Ortneku nad 1.000 otrok in vsi so bili zadovoljni. Ugotovili so tudi zadovoljive zdravstvene rezultate. Letos je za njih skrbela dr. Benčinova iz Ribnice, ki je ob slovesu tudi prišla mednje. — Upravnik kolonije tov. Ratko se je ob slovesu toplo zahvalil vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da je bila oskrba v koloniji dobra. Posebno se je zahvalil domačemu delovnemu kolektivu. Na koncu je povabil tudi Ortnečane na obisk v Pulo.

Tehnični prevzem Zidarjevega 20-stanovanjskega stolpca (na sliki) bo jutri, vseljiv pa bo prihodnji teden. S tem bo podjetju Zidar med drugim tudi omogočeno, da bo porušil najbolj dotrajalo barako na Reški cesti, medtem ko bo preostale štiri barake (ki so boljše), v katerih stanuje okoli 170 delavcev, porušil, ko bo zgradil še 5 družinskih stanovanj in samski blok. Z gradnjo teh dveh objektov namerava Zidar pričeti že v prihodnjem letu.

Program ob 20-letnici KOČEVSKEGA ZBORA

Pretekli torek je bila v Ljubljani tiskovna konferenca o pripravah za praznovanje 20-letnice Kočevskega zbora. Konferenco je pripravil odbor za proslavo 20-letnice zbora odposlancev slovenskega naroda, vodil pa jo je podpredsednik tega odbora tov. Stane Kavčič, ki je med drugim seznanil novinarje tudi s programom proslave.

3. OKTOBRA 1963
OB 10. URI:

bo v Ljubljani otvoritev razstave »RAZVOJ LJUDSKE OBLASTI«;

OB 12. URI:
bo prav tako v Ljubljani SLAVNOSTNO ZASEDANJE LJUDSKE SKUPSCINE SRS;

5. OKTOBRA 1963
OB 11. URI:

bo v Kočevju otvoritev razstave »GOSPODARSKI RAZVOJ KOČEVSKO KOMUNE« — (Dom telesne kulture);

OB 18. URI:

bo v Kočevju otvoritev LIKOVNE RAZSTAVE. Razstavljena bodo dela s partizansko tematiko. Zvečer bodo še razne druge prireditve. (Seškov dom);

6. OKTOBRA 1963
OB 11. URI:

bo na Trgu svobode v Kočevju MNOŽIČNO ZBOROVANJE, ki se ga bo udeležilo okoli 40.000 ljudi iz vse Slovenije in več delegacij. V dneh proslave bo v Kočevju še več drugih prireditev lokalnega značaja. Kdaj in kje bodo, vam bomo še poročali.

OD PETKA DO PETKA DOMA IN PO SVETU — OD PETKA DO PETKA DOMA IN PO SVETU

CASTNI RUDAR — Med odhodom v Jugoslavijo je sovjetski premier Nikita Hruščov obiskal tudi Slovenijo, kjer je preživel skoraj štiri dni. Med drugim so visoki gostje obiskali obrate Agrokombinat v Ihanu in Velenje, kjer so tovariša Hruščova proglasili za častnega člana kolektiva, nato pa sta zbranim Velenjčanom govorila Hruščov in predsednik Tito. Iz Slovenije je tov. Hruščov odpotoval v Zagreb, nato pa v Beograd. V torek pa se je poslovil od naše države.

DEMONSTRACIJA — Okrog 200.000 črncev in belih državljanzaveste za izenačenje državljan-skih pravic, se je 28. avgusta zbralo v središču Washingtona. Priprave za »pohod dela in svobode« so trajale osem mesecev,

manifestacijo pa so pozdravile številne napredne organizacije iz tujine, med drugimi tudi britanski filozof in član »Komiteja stotih« Bertrand Russell. Predsednik Kennedy je sprejel delegacijo manifestantov, potem pa je objavil sporočilo, v katerem podpira to miroljubno akcijo.

BOJ GVERILCEV, ki jih vodi bivši šef haitskega generalštaba general Canatave, se je tako razširil, da utegne ogroziti položaj haitskega diktatorja Duvaliera. Ta je namreč maja letos v nasprotju z ustavo razglasil, da se začenja nov mandat njegovega predsedništva ter tako ignoriral voljo ljudstva in volitve.

STOLETNICA RDEČEGA KRIŽA — Letos praznuje organizacija Mednarodnega Rdečega križa stoletnico. Ob tej priložnosti

je v Ženevi »kongres stoletnice«, ki se ga udeležuje nad 400 delegatov. Predsednik Tito je poslal kongresu pozdravno brzojavko.

SE VEDNO STAVKA — Ze več kot sedem tednov stavka nad 20.000 asturijskih rudarjev. Zadrževajo predvsem obnovitev sindikalnega gibanja, ukinitve frankistične sindikalne organizacije, popolne sindikalne pravice, predstavnštvo v upravi podjetij in rudnikov ter spoštovanje delavskih pravic in dostojanstva. Izgube zaradi stavke so velike: nad 175 milijonov pezet samo v proizvodnji premoga.

OD 12. DO 20. SEPTEMBRA bo v Beogradu 52. konferenca medparlamentarne unije. Do konca prejšnjega tedna se je za konferenco prijavilo že 56 dežel. V uni-

ji je včlanjenih 63 dežel. **IZVRSNI ODBOR** Vseafriškega kongresa iz Južnoafriške unije je zahteval, naj OZN poostri sankcije proti rasistični Verwoerdovi vladi, tako da bi bila gospodarska, kulturna in politična blokada Južnoafriške republike čim uspešnejša.

PREJSNJO SREDO je divjalo nad severovzhodnim delom Slovenije hudo neurje. Nevihta je zahtevala eno smrtno žrtev in povzročila precejšnjo gospodarsko škodo. Prekinjene so bile tudi številne telefonske zveze. Narasli hudourni potok Motnišnica je v Tuhinju prestopil bregove in voda je vdrla v hiše ob njem, da je ponekod segala odraslim do ramen, odnašala je zemljo z vrto in skladišnice lesa.

Brez strokovnjaka ni visoko produktivne proizvodnje

Zadnja anketa o kadrovske socialnih službah v nekaterih delovnih organizacijah, ki sta jo izvedli posebni komisiji občinskega komiteja ZK v Kočevju, je pokazala, da med vsemi službami v delovnih organizacijah delajo najslabše prav kadrovske socialne, ki se ukvarjajo z najvažnejšim elementom proizvodnje, človekom.

Redko katera delovna organizacija ima samostojno kadrovske socialno službo, pač pa jo imajo običajno kot privesek splošnega sektorja, oziroma se z njo ukvarjajo razne komisije (komisija za sprejem in odpuščanje delavcev, komisija za izobraževanje itd.) ter sindikat. Še tam, kjer kadrovske socialne službe imajo, pa so v njih zaposleni v glavnem ljudje, ki nimajo potrebne izobrazbe, zaradi česar se v delu tudi ne znajdejo.

Prav zaradi pomanjkljive kadrovske službe so na delovnih mestih v podjetjih zaposleni tudi ljudje, ki nimajo ustrezne izobrazbe (glej članek »Koliko kadra potrebujemo« na 1. strani), čeprav imamo včasih tudi ljudi s potrebno izobrazbo. Po drugi strani pa podjetja spet zaradi pomanjkljive kadrovske službe ne vzgajajo dovolj načrtno novih kadrov.

V delovnih organizacijah opravičujejo zasedbo odgovornejših delovnih mest s kadrom, ki nima zadostne izobrazbe, s tem, da imajo ti ljudje zadovoljive praktične izkušnje in da je zato prav tako dober ali celo še boljši, kot tisti, ki pride iz šole in nima nobenih praktičnih izkušenj. Taka trditev lahko velja za starejše, dolgoletne člane kolektivov, ne more pa za mlajše, s kratko delovno dobo. Sicer pa, če so ti kadri res tako sposobni, bodo lahko napravili tudi ustrezne šole, ki jih zahteva njihovo delovno mesto.

Ponekod vodilni tovariši zagovarjajo zasedanje delovnih mest z ljudmi, ki imajo za ta delovna mesta pomanjkljivo izobrazbo zato, ker tudi oni nimajo ustrezne izobrazbe in se bojijo, da ne

bi ti »šolani novinci« počasi zasedli njihova delovna mesta. Taki posamezniki pa najdejo nimalokrat oporo tudi pri neposrednih proizvajalcih, ki zaradi nezadostne razgledanosti vidijo v inženirjih, tehnikih in drugih strokovnih delavcih le ljudi, ki imajo visoke osebne dohodke in so breme podjetju. Taka miselnost mora pri nas izginiti, hkrati pa moramo več strokovnih in visoko strokovnih ljudi zaposljevati tudi v proizvodnji in ne le v pisarnah, kakor smo jih v glavnem do sedaj.

Prisotni (o tem so razpravljali na sestanku aktiva komunistov-gospodarstvenikov) so kritizirali tudi našo slovensko kadrovske politiko. Poudarili so, da so zaman vsi taki sestanki in sklepi, dokler bomo v Sloveniji delali tako, da nekdo, ki gre ali mora iti iz delovne organizacije zaradi nepravilnosti, ki jih je počenjal, dobi neke druge v republiki enako ali celo boljše zaposlitev.

Nadalje so komunisti-gospodarstveniki razpravljali še o kupova-

Na VII. republiškem festivalu kmetijskega in gozdarskega strojništva v Kočevju od 23. do 25. 8. so prvič sodelovali tudi gozdarji

nju kadrov, majhnih sredstvih, ki jih imajo delovne organizacije za izobraževanje, o nerazumevanju nekaterih organov upravljanja za kadrovske socialne službe, o pomanjkanju ljudi za to službo, o stanovanjskih problemih in drugem ter predlagali, naj bi delovne organizacije štipendirale prvenstveno člane svojih kolektivov oziroma ljudi iz domače komune, ker bodo le ti tudi ostali tu zaposleni. Sklenili so tudi, naj delov-

ne organizacije in občinska skupščina napravijo analizo potreb po strokovnjakih, da bomo imeli točno sliko stanja in potreb ter lahko tudi pravočasno ustrezno ukrepali. Zavedati se moramo namreč, da je nadaljnja vzgoja strokovnjakov (in prav zato tudi vloga kadrovske socialnih služb) zelo pomembna, saj moderna visoko produktivna proizvodnja ter avtomatizacija brez njih ni mogoča.

CIK CAK PO VINSKEM SEJMU

Ker nisem imel preveč časa za ogled vinskega sejma, sem jo kar urno stisnil mimo onega, ki je trgat vstopnice, in zavil v glavno dvorano Gospodarskega razstavišča, nad katero je z velikimi črkami pisalo: »Vinski sejem«. Pogledam desno, nič; pogledam levo, nekakšno izobraževanje odraslih (predavanje, na katerem je bilo veliko poslušalcev — verjetno je tekla beseda o vinu); pogledam v glavno dvorano, nikjer nobenih vin in pokušalcev, ampak le nekakšni stroji; pogledam malo nazaj, dva prihajata iz spodnjih prostorov. »Torej spodaj je pokušanje!« Zavijem dol in se znajdem v — stranišču. O, sto vragov, to sem nadrsal!

— Pomiri si živce, si pravim in začnem raziskovati prostor razstavišča bolj počasi in sistematično.

Uspeh ni izostal. Najprej sem odkril »Jurčka«, kjer so bile na pokušino brezalkoholne pijače; le kakih pet odraslih je »žulilo« sokove in se ob tem kremžilo in pačilo.

Bolj živahno pa je bilo pri pokušanju vin. Tu so bili sicer res v glavnem odrasli, pa tudi mladine ni manjkalo, skratka: tu so se pomešale vse starosti tam neke od dveh let naprej.

No, pa začnimo pri najmlajših. Starši so pokušali vina, dekletce, staro kaki dve leti, pa je neutilažljivo jokalo (njeni starejši sestrici, ki pa tudi nista imeli več kot pet let, sta bili tiho). Ponujali so ji dudo — nič ni pomagalo, ponujali so ji boby palčiče — otrok je jokal naprej, ponujali so ji ne vem kaj vse, a brez uspeha. Med jokom je bilo slišati vedno le njeno prošnjo:

— Inka pupu (vino bi rada pila) ...

... in starši so jo uslišali ...

Trije fantje, stari okoli deset let, že od vina rdečih ličk pred točilno mizo:

— Kaj sladkega bi radi?

— Kaj? zanima točajko, študentko medicine, ki nima štipendije in se med študijem preživlja tako, da se kje priložnostno zaposli (točajke na vinskem sejmu zaslužijo po 1800 din na dan) ali inštruiru zabite in tudi razvajene otroke.

— Kakšen koktajl, samo čokoladni ne sme biti. Najraje bi »Katarino« koktajl.

— Nimam.

— Kje ga pa imajo?

— Ne vem.

— Pa dajte kar nekaj sladkega.

Ko so dobili, so eksali in šli naprej.

Dva fanta, tam nekje med 15 in 17 let, bereta napise na steklenicah:

— Brandy, to je cheri (šeri).

— Ne, to je konjak, ga popravi točajka.

— O, konja pa ne bova.

— Jeruzalemčan je dober, ponuja točajka.

— Bova Jeruzalem, vpraša tisti, ki je naročal, tovariša in do-da, da ima še tri listke.

Nista se odločila, ampak sta rdečih lic vendar še za silo kar gotovih korakov odšla do druge točajke.

*

Študentke-točajke, ki jim zaradi lepote že tako ni bilo ničesar očitati, so postajale v vsakim popitim vzorcem lepše. Frizure (Konec na 11. str.)

ZOPET V ŠOLO

Te dni je opaziti v kočevski knjigarni vrvež mladih šolarjev, ki se oskrbujejo s šolskimi potrebščinami. Še malo in zopet bo treba iti v hišo učenosti. Zopet se bo začel vrvež po šolskih hodnikih, zopet bodo padale enojke pa tudi ostalo, zopet, za eno leto ...

Na Bračičevi šoli se je letos vpisalo v prvi razred 77 otrok, nekateri starši, ki so zamudili vpisni rok, pa še sedaj vpisujejo svoje malčke. Na šoli manjka še strokovnega kadra za tehnični pouk, za telesno vzgojo ter matematiko. Manjka pa tudi učiteljev za nižje razrede, tako da so bili prisiljeni napraviti več oddelkov kot bi jih sicer. Letos bo na šoli 31 oddelkov, katerih večina bo v glavni stavbi, nekaj pa tudi v starem internatu ter biv-

šem vajenskem domu. Razrede niso prebelili, ker niso mogli dobiti obrtnikov.

Na Šeškovi šoli je letos v prvi razred vpisanih 94 otrok. Največji problem so na tej šoli prostori, ki jih še vedno primanjkuje, tako da bo pouk od prvega do petega razreda tudi v popoldanskem času in bodo zasedeni vsi prostori šole in gimnazije. Manjka jim še predavatelj za biologijo, kemijo, fiziko in telesno vzgojo. Uredili so samo zunanjo fasado proti novemu športnemu igrišču, ki so ga zgradili skupno z gimnazijo. Na šoli bo 21 oddelkov. Telovadni pouk bo skrčen zaradi pomanjkanja kadra. Učiteljski zbor je začel z delom že 26. avgusta in je uredil vse potrebno za redni začetek pouka.

Štirinajst nadstropij
Foto: P. Vovk

B. Behan: TALEC

Ni lahko govoriti o Talcu irskega dramatika Brendana Behana, in to iz več razlogov. Delo je polno nekiz za nas morda težko dojemljivih posebnosti, ki pa imajo, če razmišljamo še globlje (vsaj nekateri), določene podobnosti z nami: to je neutrudni revolucionarni boj irskega ljudstva za mogočno angleško krono za osvoboditev in neodvisnost. Kakor vemo, je Irska del Velike Britanije, toda vemo tudi, da so tam proti koncu prve svetovne vojne in v dvajsetih letih bili Irci neusmiljen, trdovraten boj za neodvisnost. Revolucionarna armada je bila poražena, toda sanje o revoluciji, o neodvisnosti so ostale, morda globoko pokopane, ostale pa so le. In vsake toliko časa se ta iskra razplamti v večji

more rešiti hipna vera in vroča želja, da bi se uprl vsem nesmišljem, ki vladataj okrog njega. Zaradi tega umre, umreta oba talca, na republikanski in britanski strani! Ne pomaga grenko spoznanje nesmišelnosti žrtve, posebno ne v pogojih današnjega sveta, nad katerim kot Damoklejev meč visi pretnja atomske bombe. Grenko, toda mračno spoznanje in v ta mrak ne posije prav

noben žarek. Pretnja ostane...

Behan je postavil dogajanje v napol razpadlo bajto, ki je napol bordel, na pol generalni štab revolucionarne armade, kar vse dopolnjujejo svojevrstni ljudje ki žive v hiši: duševni reveži in prostitutke. Edina svetla točka v tem okolju je mlada služkinja Teresa, ki pa jo stre smrt mladega angleškega vojaka.

Če še povemo, da so nastopali v glavnih vlogah sami priznani umetniki naše osrednje dramske hiše iz Ljubljane (Stane Sever, Duša Počkajeva, Aleksander Va-

lič, Mila Kačičeva, Majda Potokarjeva itd.), smo o predstavi tega sicer težkega toda lepega dela povedali dovolj... (19)

Kulturni večer

Hvalevredna je pobuda festival-skega odbora, da vrsti med program letošnjega festivala tudi ribniški kulturni večer, prikaz vseh pomembnih kulturnih mož Ribnice in okolice, z naslovom *Od Gallusa do danes*. Namen večera je bil, seznaniti poslušalce z velikimi možmi, ki so kakorkoli prispevali pri kulturni bogatitvi naše ožje domovine, z možmi, ki so ponesli slavo tega predela Dolenjske ne le po naši domovini, ampak tudi širom po svetu. Kaj ni čudno, da je mala, skopa toda slikovita ribniška zemlja rodila ali pa z bogato tradicijo oplajala, ta čas, ko so bili pri nas, tako velike moze, kot so oče slovenske književnosti Trubar, glasbenik evropskega slovesa Gallus, vplivala je na Vodnika in Prešerna, rodila Levstika, Stritarja, dr. Ivana Prijatelja, o. S. Skrabca, plodnega prevajalca in jezikoslovca dr. A. Debeljaka itd? In njim je bil posvečen ta lepi, kljub polno zasedenemu (!) letnemu gledališču intimni večer.

Ne le, da se je s tem večerom kulturna raven festivala dvignila kar za več stopenj, to je dalo festivalom tudi novo obliko, obujanje naše bogate, žal pa večkrat pozabljene kulturne tradicije. Videl pa smo tudi, kako živo zanima publiko naša kulturna preteklost, da si je, skratka, želela spoznati naše kulturne velikane. To je dokazoval proti pričakovani poln avditorij letnega odra.

Naj ob tej priložnosti izrečemo še polno priznanje za uspel, studiozno pripravljen večer prof. Janezu Debeljaku, prav tako pa bralcem tekstov Marjanu Kralju, Andreju Kurentu, Janezu Čuku in Ivancu ter vsem, ki so sodelovali pri pripravi in režiji tega bogatega večera.

Na tej strani bomo v nekaj nadaljevanjih objavili uvodni del teksta, ki prikazuje splošne razmere, v katerih so se rojevali naši kulturni možje...

Pet minut z Barbaro Jarc

Po končanem ponedeljkovem večeru zabavne glasbe z orkestrom »6 blues + 1« na ribneškem letnem odru sem v vrvežu pri »Cenetu« poiskal pevko Barbaro Jarc in jo zaprosil za kratek razgovor. Barbara spada med vrsto mlajših slovenskih popevkarjev, v tisto generacijo, ki je na letošnjem festivalu zabavne glasbe na Bledu krepko stopila v ospredje in se tako rekoč postavila tesno ob stran »starejši« generaciji z Marjano Deržajevno in drugimi.

— Vi ste...?

— Barbara Jarc, stara 22 let, Ljubljanka in študiram pravo, je prehitela moje vprašanje.

— Torej študentka in Vam je petje samo nekaj konjiček. Kako pa vsklanjete petje in študij, ta dva tako različna »poklica«?

— Še nekako gre in niti nimam velikih težav! Veste, ne pojem vedno, pa tudi študiram ne zmeraj. Eno z drugim pa dopolnjujem... Po študiju mi je petje razvedrilo.

— Stalno sodelujete z ansambлом »6 blues 1«?

— Že ves čas. Pojem nekako dve leti (resno, seveda, Pela sem rada pa že prej!) S tem ansambлом sem tudi prvič nastopila... Oktobra lani sem napravila prvi posnetek za RTV Ljubljana.

— S kolegi se verjetno dobro razumete?

— Kajpak, saj smo postali kar lepa družinica in vedno nastopamo skupaj.

— Kaj Vam je petje?

— Kakor rečeno, petje mi veliko pomeni. Ni mi samo poklic. V petju najdem sama sebe...

— In kaj najraje poje?

— Kakor pove že ime ansambla: blues, pa tudi dixiland.

— Kaj sodite o nocošnjem na-

stopu v Ribnici?

— Naj takoj v začetku povem, da nisem prvič v Ribnici. Po materi sem tudi sama Ribničanka, zato mi ni bilo težko priti med vas... Za pevca je najlepše doživetje, ko vidi pred seboj polno dvorano zvestih, zavzetih poslušalcev. Prepričala sem se, da je ribniška publika odlična, letni oder v obnovljenem gradu pa je bil čudovit ambient za naš koncert. Pograjati pa moram organizacijo, saj so bili zvočniki (ki smo jih dobili z enourno zamudo) slabi, sploh je bilo ozvočenje slabo. Te stvari bi morali prihodnjič popraviti.

— Kaj mislite o slovenski popevki?

— Letos je slovenska popevka napravila velik korak naprej. Zdaj že lahko govorimo o kvalitetnih besedilih in glasbi. To je dokazal »Bled 63« (n. pr. popevka Orion in tudi druge). Besedila Gregorja Strniše so odlična!

— Veliko prepevate o ljubezni. Kaj sodite o njej?

— Predvsem to, da je ljubezen ne glede na leta) lepa stvar, vendar pa lahko v sedanjem modernem času zgubi svoje bistvo, svojo vrednost...

F. Grivec

TRETJI RIBNIŠKI FESTIVAL

ali manjši požar. V tem boju za neodvisnost pa so nam Irci precej podobni.

Pisatelj je spoznal, da boj še traja. Toda njegovega dela ne moremo imeti za podporo odporu, ampak za ostro obsodbo vojne, ubijanja, vsega nečloveškega v človeku. Spoznal je vso absurdnost sveta. Prav tu so korenine ironizacije nacionalnih in patriotičnih čustev ter zanikanje vseh ideologij in zgodovinskih izkušenj. Taki so vsi, od starega revolucionarja Pata, ki je »za našo stvar« žrtvoval nogo, do Terese, malega kmečkega dekleta, ki prav v tem okolju najde svojo prvo ljubezen. In tu spoznamo še nekaj: v tem brezupnem, brezizhodnem položaju ne more človeka rešiti niti intimno in intenzivno doživetje ljubezni! Leslija ne

Nocojnji ribniški večer je posvečen spominu velikih kulturnih, političnih, znanstvenih in družbenih delavcev ter umetnikov, ki so skozi stoletja bili rojeni v Ribnici ali v njeni neposredni bližini, ali pa so na tem področju živeli, rasli in črpali duhovno bogastvo tega kraja. Imena, kot so Trubar, Gallus, Prešeren, Vodnik, Korytko, Levstik, Rudež, dr. Ivan Prijatelj, profesor dr. Anton Debeljak, oče Stanislav Škrabec in še vrsta drugih, manj znanih, so danes ponos ne samo Ribniške doline, ampak so prav tako zapisana na prvih straneh celotne slovenske kulturno-politične zgodovine. Še več: nekatera od njih so ponesla slavo svoje domovine daleč po Evropi.

Čudno se zdi, da so ta siromašna zemlja in večno nemirna krošnjara in tovornik dali na tako majhnem področju toliko kulturne moči in duhovnih velikánov. Vedeti moramo, da se ti možje niso slučajno porodili v

Od Gallusa do danes

tem delu Dolenjske. Tudi moramo vedeti, da vse njihovo delo, čeprav včasih učeno in za nas visoko, ni odrezano in odmaknjeno od domačega kraja, ampak nasprotno: svoje najgloblje korenine je pognalo prav na teh naših tleh; ti možje so v vsem svojem delovanju do kraja ohranili najtesnejšo zvezo z življenjem vasi, ki so razsejane po ribniški okolici. Saj drugače tudi ne bi mogli govoriti, da so to »naši možje«. In prav gotovo za sabo ne bi pustili tako vidnega sledu, ko ne bi vsak po svoje v sebi združevali sto in stoletnih duhovnih in materialnih hotenj svoje-ga rojstnega kraja.

Pravzaprav je tako z vsakim narodom. Od časa do časa, mogoče vsako stoletje enkrat ali dvakrat, naplavi kot reka na svoje površje človeka, ki nosi v sebi misli, čustva in želje vseh, prav

vseh, ki so pod površjem še tako skriti, skromni, nevidni in zgarni; te misli in čustva potem razvijajo in poglobljajo v najrazličnejših oblikah: kot gospodarsko in politično zahtevo, kot pisateljsko in pesniško snovanje, kot jezikovno in glasbeno bogastvo, skratka vse to, kar imenujemo bogastvo nekega naroda. Naš kraj pa si lahko šteje še v posebno čast, da je za slovenski narod dal sorazmerno največ takih izrednih, iz naroda izraslih, resnično ljudskih mož. Pri tem pomislimo na tole: v svoji več kot tisočletni zgodovini je bil mali slovenski narod na stičišču štirih velikih in od naše precej različnih kultur in narodov. Z zahoda smo imeli neprestano na preži Italijo. Rezultat: izgubili smo precejšen kos našega ozemlja — celo Beneško Slovenijo. S severa je skozi tisoč let hlepel po naši zemlji germanski ško-

renj. Rezultat: lepa slikovita Koroška je danes pod Avstrijo. Na vzhodu smo imeli številčno precej večji madžarski živelj, ki se je ob naši obrobni pokrajini stapljal in zajedal med Slovence. Z juga pa je skozi 500 let grozil Turek s svojimi, nam čisto tujimi navadami in običaji.

Zgodovina nam pove, koliko takih malih narodov, ki o njih danes ni ne duha ne sluha, je že utonilo v večjih. Prav taka nevarnost je skozi več kot tisoč let pretlala tudi nam. Pa vendar se to ni zgodilo. Danes imamo vse gospodarske, politične, narodne, kulturne in socialne svoboščine ter pravice kot ostali narodi. In komu se imamo zahvaliti za to? Odgovor je na dlan. Ko bi ne imeli ljudi, ki jim posvečamo nocojnji večer, ljudi, ki so bili našemu človeku-uporniku vzor in kačipot tudi v zadnji, najhujši vojni vihri pred 20. leti, prav ggotovo danes ne bi mogli manifestirati svoje bogate preteklosti.

(Nadaljevanje)

Andrej Tomšič:

Uporna kri

Sonja ga je opazovala in se smejala. Ko je gospodar gnal živino čez dvorišče, verjetno napajat, so se kokoši za hip razbežale, ko pa je živina odšla, so bile zopet v hipu skupaj in prerivanje se je začelo znova. Ko so pozobale, so se razšle in Sonja se je zavedla šele sedaj, da ni več v ječi. Stala je naslonjena na okno in jokala od sreče.

Jokajočo je našla Kranjčevka, ko je stopila v kamrico. Sonja je opazila njen prihod in postalo jo je sram. Obrnila se je k njej in si obrisala solze, ki so ji kar same vrele iz oči. Objela je Kranjčevko in se ji med ihtenjem zahvalila za prenočišče.

»Tako sem srečna«, je rekla, »da še vedno ne verjamem v to, kar se je zgodilo«.

»Pojdiva v kuhinjo!« jo je povabila Kranjčevka. »Gotovo si že lačna. Mleko je pravkar zavrelo, če ga boš hotela.«

V kuhinji se je Sonja umila, nato pa ji je dala Kranjčeva mleka. Pila ga je v dolgih, poželjivih požirkih, zraven pa prigrizovala kruh. Kranjčevka ji je hotela speči jajca, pa je odklonila. Bala se je, da bi po tolikem času stradanja, če bi preveč jedla, zbolela.

Po zajtrku je prišel ponjo mlad partizan in jo odvedel h gasilnemu domu, kjer so se zbrali vsi osvobojeni jetniki, ki so prenočili v Grahovem. Med njimi ni bilo učitelja Gučka, pa tudi nekaj drugih je manjkalo. Pojasnili so jim, da so nekateri že odšli proti Babnemu polju ali v druge kraje.

Odpejli so jih v Babno polje. Voznik Luka, ki jih je vozil s parom konj, jih je celo pot zabaval z različnimi doživljaji, zraven pa lagal, »da se je kadilo«. V Babnem polju so jih partizani zopet razmestili po hišah, kjer so prenočili.

Sonja je spala utrujena od vsega, kar se je zgodilo. Kmalu po polnoči jo je zbudil politkomisar Lado. Ko se je dotaknil njene rame, hoteč jo zbuditi, je planila pokonci. Devet mesecev zapora in neprestanih zaslišanj je pustilo v njej neizbrisno sled. Mislila je, da jo zopet kličejo na zaslišanje.

Komisar Lado se ji je široko nasmejal:

»Tovarišica Sonja, vstani, avion je pripravljen. V Italijo greš!«

»Saj mi je dobro tu. Ne grem nikamor. Prosim!« je zajecjela vsa zmedena.

Komisar jo je začel prepričevati, da je to v njeno korist, ker bo tam imela zdravila, dobro hrano in se bo lahko kmalu vrnila v domovino zdrava. Sonja pa je samo majala z glavo, da ne gre in ga prosila, naj jo pusti tu.

»Moraš iti, razumeš! To je ukaz!« je odgovoril, ko je videl, da je ne more prepričati.

Ubogljivo je vstala in se oblekla, komisar pa jo je počakal pred vrati. Poslovala se je od mehke in tople postelje in odšla s komisarjem.

Noč je bila mesečna, da se je videlo kot podnevi. Na travniku je zagledala avion, ki se je svetlikal v mesečini. Vanj so že vkrcovali ranjence na nosilih. Komisar jo je spremil do letala in se poslovil od nje. Vstopila je v letalo. Težji ranjenci so ležali na nosilih, lažji ranjenci pa so sedeli. Sedla je tudi ona, ko je našla prazno mesto prav za pilotsko kabino, katero je delila od ostalega dela letala rdeča zavesa.

Piloti so bili Američani. Smejali so se in ponujali ranjencem zavitke čokolade.

»Izgleda, da nam ne bo hudo v Italiji, če so nas že tukaj pričeli hraniti s čokolado«, je dejala Sonja ranjencu, ki je sedel poleg nje. Tisti, ki so jo slišali, so se nasmejali. Pilot je razumel samo besedo čokolada in je mislil, da Sonja prosi še čokolade.

»O, yes, čikat«, je dejal in ji ponudil še en zavitek. Pogledal jo je od pet do glave in jo vprašal z znamenji, koliko je stara. Pokazal je 15. Razumela ga je in mu s prsti pokazala, da ima 16 let.

Ranjenci so utihnili, ko je pilot pognal motorje, ki so oglušuječe zahrumeli. Počasi se je premaknil in se odlepil od tal, da niti čutili niso kdaj.

Zjutraj jih je sprejel veliki aerodrom v Bariju, kjer je letalo pristalo. Težke ranjence so takoj naložili v avtomobile Rdečega križa, lažje ranjence pa odpeljali v sprejemni center. Sonja se je posebno razveselila kopalnice s tuši, saj se ni pošteno umila že mesece. Po kopianju so prejeli popolnoma novo perilo, novo uniformo, odejo in nahrbtnik. Staro obleko, v kateri so prišli, so zmetali na velik kup in ga kasneje zažgali.

Sonja se je preoblekla v uniformo in ni mogla verjeti, da se je v tako kratkem času vse skupaj toliko spremenilo. Ogletovala se je v ogledalu in uniforma ji je pristajala, kot bi bila delana zanjo. Krilo je bilo enostavno krojeno, bluza pa del ameriške uniforme, vse skupaj pa je bilo kaki barve. Posadila si je na glavo še titovko in zdelo se ji je, da še nikoli ni bila tako lepa. V žep uniforme pa je spravila skrbno zavit v papir droben rdeč cvet, katerega je ob osvoboditvi prejela od dekletca v Cerknici.

(Konec prihodnjic)

Z ustanovnega občnega zbora čebelarjev, ki je bil 25. avgusta v Ribnici

Čebelarji so zborovali

V nedeljo, 25. avgusta, so imeli ribniški čebelarji svoj ustanovni občni zbor, katerega so se med domačimi predstavniki udeležili tudi predstavniki čebelarstva iz Ljubljane Franc Cvetko, Jože Valas ter čebelarški predavatelj Vlado Martelanc.

Tovariš Martelanc je imel polurno predavanje o najnevarnejših čebeljih boleznih, nato pa je prikazal dva najnovejša filma o življenju čebel v panjih ter o čebelarstvih opravilih. Na ustanovnem občnem zboru se je zbralo vseh 48 članov iz Ribnice, Dolenje vasi in Sodražice. Skupno je na tem območju 70 čebelarjev. Po podrobni obrazložitvi pravil, ki jih predpisuje občni zbor, se je razvila diskusija. Vsa pravila v pravilniku ustanovnega občnega zbora so bila sprejeta, razen pravilnika o društveni trgovini. Izvolili so tudi prvi upravni čebelarški odbor.

Sedanji razvoj in prilike so zahtevale, da se tudi čebelarji povežejo v svoje strokovno društvo, ki bo poleg strokovne vloge moralo odigrati tudi precejšnjo idejno-politično vlogo, da bo izginila zavist, ozko gledanje in interes za lastne koristi. Tu ne gre za vprašanje, ali bo imel ta ali oni čebelar čebele, ki mu bodo več prinašale, ampak za to, da bodo te čebele zdrave ter bodo čebelarji

tako skupnosti nudili, kar od njih pričakuje. V vodenju društva se je treba odredi tudi ustaljeni praksi, ko je delal samo izvoljeni odbor. Glede na to je bil sprejet predlog, ki predpisuje in urejuje delo upravnega odbora kot celote ter razmerje dela posameznih članov odbora. Delo društva je razdeljeno v osem odsekov, predsednik vsakega odseka pa je eden izmed članov odbora.

V soglasju z občinsko skupščino Ribnica je bil sprejet tudi pravilnik o dovažanju in razmeščanju čebel v času gozdne paše (pašni kataster). Po sprejetem pravilniku o poslovanju komisije društvene trgovine bo ta posredovala vso nabavo čebel, potrebščin in prodajo čebelarstvih proizvodov. Za organizacijo izvedbe te trgovine je upravni odbor pooblastil upravni odbor ustanovnega občnega zbora.

Sprejeli so tudi prvi letni gospodarsko-vzgojni načrt, ki predvideva vse potrebno za uspešno delovanje društva ter priprave gospodarskega načrta za leto 1964.

p i š e j o ž e k

Tisti stari pregovor, da naglica ni nikjer dobra, je fuč. To ne drži več. Da je to res, dragi stric urednik, kar poglej. Ob zadnji podražitvi mleka so naši trgovci tako hitro podražili tudi sir, čeprav je bil narejen še iz mleka po starih cenah. To je dokaz, da je naglica zelo dobra, posebno za trgovce. Naglica je tudi zelo dobra za gostince, ker ti v naglici zaračuna malinovec 40 din, ceprav je na obešenem ceniku napisano, da stane malinovec 35 din, kot je bil to primer v gostilni »Pri treh lipah« v Klinji vasi, ko je naš ata naročil za mene malinovec. Strašno se je razjezil in rekel, da bo odslej tudi meni kupil dva deci vina, ker je ceneje kot malinovec. Zaradi naglice imamo tudi pod železniškimi tuneli pri Elektro ob malo večjem naltvu umetno jezero, ker je bila kanalizacija zgrajena s preveliko na-

glico. Ata pravi, da pri tej kanalizaciji nima naglica nobenih zaslug, ker so jo pacali dovolj dolgo, pač pa ima prste vmes nestrokovno delo. Zelo prav pride naglica tisti snažilki na postaji, ki čisti moško stranišče in ga po navadi samo polije z vedrom vode, za krtačo in metlo pa nima časa (ali pa noče ovirati »prometa«?).

Tvoj Jožek

IMELA JE 69 OTROK

Največ otrok je imela vsekakor Rusinja Fedorova Vasiljevna, ki je umrla 6. maja 1872. Imela je 69 otrok. Šestnajstkrat je imela dvojčke, sedemkrat trojčke in štirikrat četvorčke. To se pravi, da je imela v tridesetih letih 27 veselih dogodkov. Večji del otrok je umrlo že v svoji zgodnji mladosti.

Pred novim šolskim letom

Telesna vzgoja v osnovni šoli se je v zadnjem obdobju razvijala pod vplivom splošnega procesa šolske reforme, sklepev raznih kongresov in konferenc telesne kulture kakor tudi naprednih pojavov v svetu.

Dr. Slavko Komar, predsednik Zvezne komisije za telesno kulturo, je izjavil: »Kljub doseženim uspehom in napredku s stanjem na področju telesne kulture ne moremo biti zadovoljni, kajti v celoti razvoj telesne kulture zaostaja za uspehi, ki smo jih dosegli na kateremkoli drugem področju našega družbenega življenja.«

Tudi v kočevski občini stanje ni zadovoljivo, razen na obeh osnovnih šolah v mestu, ker so za to pogoji nekoliko boljši kakor na zunanjih šolah. V mestu je na dveh osnovnih šolah preko 2000 učencev, ki bi morali imeti tedensko ure pouka telesne vzgoje, vendar je zaradi pomanjkanja prostorov ni bilo. Tako stanje je bilo ena glavnih osnov za gradnjo novega doma, ki bo na razpolago šolam za reden pouk telesne vzgoje. Torej ni šlo tu samo za nekatera telesnovzgojna društva in klube, ko se je iskalo osnovne podatke pred izdelavo načrtov o

stanju telesne kulture in njenem nadaljnjem razvoju. Gre tu za širšo potrebo in izkoriščanje, kar se izraža tudi v funkcionalnosti novega objekta.

Nekateri opazovalci, katerim ta dejstva niso znana, so v »skrbah«, čemu tak velik dom; nekaterim je razkošen, drugim prelep itd. Vsi ti pomisleki splahnejo že poleg omenjenega, posebno pa še,

če pomislimo, da je pomembno vprašanje v šolski telesni vzgoji preventiva in odpravljanje telesnih okvar in slabih drž doraščajoče mladine. Ker pri nas še ni bilo testiranja in pregledov, naj nam dajo sliko pregledi in merjenja na osnovni šoli Frana Levstika v Ljubljani, kjer je bilo pregledanih 721 učencev. Ugotovitve so zelo zaskrbljujoče, ker je bilo najdenih 2.595 okvar ali povpreč-

no 3,5 okvare pri vsakem otroku. Podobno stanje bo verjetno tudi pri nas, kar se bo še bolj odražalo, saj imamo preko 2000 učencev, brez gimnazije in predšolskih otrok. Organizirati bo treba posebno telovadbo, ki bo služila kot zdravstvena preventiva. Za vse to nam bo lahko koristil novi dom z modernimi telovadnicami in orodjem ter opremljeno ambulanto sobo, kjer bodo pregledi uspehov te posebne telovadbe.

Poleg tega bo nudil dom še prostore društvom in klubom, ljudski knjižnici in delavski univerzi. Torej bo to velika kovačnica za vzgojo mladega rodu socialistične družbe. Le brez skrbi, žrtve, ki so bile dane za dom, se bodo kmalu bogato obrestovale.

Napačno je gledati gradnjo doma z gledišča — »kako je bilo nekdanje«, važno je, kako je sedaj in kaj bo v prihodnje. Prepričani smo, da bo novi dom telesne kulture velik doprinos k preobrazbi naše mladine in družbe na sploh, kar je bila ena glavnih in vodilnih misli pri odločitvi za gradnjo doma.

A. A.

Nov razgled na Kočevje. — Ob Ljubljanski cesti je letos zrasla nova moderna stavba PTT, precej podobna stavbi Soc. zavarovanja.

● APNENI MADEŽI

Po beljenju odstranimo apnene madeže z oken, vrat, tal in s pohištva tako, da jih zdrgnemo z grobo suho krpo. Sele nato jih zmijemo z vodo, v katero smo kanili nekaj kisa.

Činitelji turističnega prometa

Bliža se čas, ko bo stekla nova asfaltna cesta Kočevje—Ljubljana, ki bo odprla nove možnosti za gospodarstvo in turizem na Kočevskem. S prehodnim pečatom od alpske gmote k morju nudi nova cesta lep prehod skozi gozdove in vasice, ki spremljajo avtomobiliste od Ljubljane do Kočevja. Za turizem je izredno prikladna okolica, porasla z bujnimi gozdovi, ki bodo priklenili turista nase. Res pa je, da je treba to, kar je narava zagotovila Kočevju in okolici, dopolnjevati s sodobnimi turističnimi ureditvami.

S svojimi 6000 prebivalci je Kočevje največje naselje zahodne Dolenjske. Leži ob reki Rinži, ponikalnici, pod vznožjem Mestnega vrha (1800 m). Ceste peljejo proti Ljubljani, Novemu mestu, morju in v Belo Krajino (Črnomelj). Važno je dejstvo, da leži Kočevje na enem izmed prehodov z Jadrana v notranjost Slovenije. Kočevje je kulturno, gospodarsko in politično središče ter pomembno prometno žarišče zahodne Dolenjske, kar vse že samo na sebi ustvarja pogoje za nastajanje in razvoj gospodarskega in turističnega prometa. Zato mu je treba ob nastajanju nove ceste Ljubljana—Kočevje posvetiti vso pozornost.

V mestu nastajajo nova podjetja in spopolnjujejo se stara. Naglo se spreminja zunanji izgled mesta. Letos bo zgrajenih in vseljivih nad 200 stanovanj. Nove tri markantne stolpnice pri mostu ob Rinži dajejo mestu svoj pečat. Poleg teh treh stolpnice je zgrajenih še lepo število dvo- in večnadstropnih stanovanjskih stavb. Nastajajo nove ceste in ulice, rastejo nove hiše in parki, ki spreminjajo obličje mesta. Fotografski posnetki, ki prikazujejo mesto iz različnih strani, spravljajo marsikaterega starega stanovalca mesta v zagato, ker ne ve, kje je vse to.

Lep pogled na mesto je iz druge mestne ceste ponoči. Nešteto luči krasi mesto, ki nakazuje širino in obseg, ki ga je zavzelo Kočevje po vojni. Sodobno urejeni trgovski lokali nudijo potrošniku in turistu vse tisto, kar v svojem vsakodnevnem življenju potrebuje. Nekaj podobnega je z gostinskimi lokali, ki dobivajo vse lepši izled in prostorno ureditev.

Preurediti bo treba še dva lokala, pa bo vse nared. Izoleđa pa, da bo dotok domačih in tujih turistov vsak dan večji. Potreben bo še en večji gostinski obrat in sodoben hotel itd.

Poskrbljeno je za fizikulturo in rekreacijo. V kočevskem »Wimbletonu« bo nanizano vse, kar si želi še tako zahteven športnik. Nova velika fizikulturna stavba v Gaju z glavno dvorano za 400 gledalcev bo sprejela vse ljubitelje fizikulture. V stranskih sobah bo dovolj prostora za organizacije in društva. Poleg je moderno štiristezno kegljišče, dvostezno balinišče in prostor za odbojko in košarko. Čez most na drugo stran reke Rinže se odpre pogled na novo nogometno igrišče s stadionom, obkroženo od Rinže. V ozadju so hribovi, ki sliko dopolnjujejo. Vse to je med seboj povezano s

potmi in stezicami, okrasnim drevjem in grmovjem ter rožami v zaključeno celoto z imenom »Ga j«.

Gospodarstvo gradi in spopolnjuje centralne objekte v za to določenem izvenmestnem območju, da v mestu ne bo več preveč hrupa, ki ga vse preveč ustvarja motorizacija. Iz dneva v dan je tega več. Tudi to predstavlja standard. Avtomobilov in motorjev je čez 400. Pravijo, da smo glede tega na tretjem mestu v okraju Ljubljana.

Zunanja podoba mesta se iz dneva v dan lepša. Smotrno so speljane olepševalne in ocvetličevalne akcije. Tu odigrava pomembno vlogo mestna vrtnarija, turistično društvo, hišni sveti itd. Ta forum enotno vodi to akcijo in ima na razpolago potrebna finančna sredstva za primerno izpodobno nagrajevanje v zvezi z olepševalnimi in ocvetličevalnimi pobudami. Zelene površine, posebno pa gozdovi, ki jih ima Kočevska dovolj, so za vsako mesto z razvito industrijo življenjskega pomena, ker regulirajo klimo, vlago, čistijo zrak, ublažujejo vetrove in nudijo delovnemu človeku oddih in razvedrilo.

Mesto Kočevje ima glede na zelenje izredne pogoje, ker je ne le na vseh straneh obdano z gozdovi, temveč so gozdovi tudi v neposredni bližini (Sahen, Rožni studenec, Brezje). Tako ne moremo govoriti o pomanjkanju zelenja in so zato podani izredni pogoji za turistični razvoj mesta. Kočevski gozdovi skrivajo v sebi razen divje kože in jastreba vse vrste divjadi. Zaradi tega imamo vse pogoje za lovski turizem. Pri nas še domuje rjavi medved, ki je v Evropi že redek. Nekaj podobnega je s pragozdni rezervati.

Mestni vodovod je s priključitvijo napeljav iz Rakitnice dovolj močan, da zadovolji prebivalce mesta z vodo. Manjka pa nam koralnišče. Reka Rinža kot ponikalnica in stoječa voda ne odgovarja več svojemu namenu. Nekje v centru mesta bi bilo treba urediti javno stranišče ter povečati število klopi v parkih. Razen Podgorske in Rožne ulice so vse ulice asfaltirane. Urejen je Muzej. Urejena je tudi mestna kanalizacija. Poglavlje za sebe je reka Rinža, ki se leno vije skozi mesto. Od daleč zgleda lepa in sinja. Treba je obzidati bregove in očistiti tla od blata ter posipati z rečnim prodom.

Krajši izleti mestnega prebivalstva so določeni v širšo in ožjo okolico za nedeljo. Stevilne izletniške točke imajo vrsto mikavnosti, ki privlačujejo mestne prebivalce. Nedeljski turizem je vezan na izoradnjo novih objektov v že znanih krajih, ki so za prebivalce mesta že od nekdanj privlačni. Nudili bodo prijeten počitek in razvedrilo. Ti gostinski obrati naj bi bili v obrobem delu mesta in no svoji legi primerni kot izletniška gostišča, predvsem za pešce. Omenjeni gostinski obrati naj bi bili poleg že obstoječih še v Dolgi vasi, Cvišlarjih, Oneku, Gornjem Mahovniku, Bregu in Mali aori in za kolesarje, monediste in avtomobiliste na Jasnici. Se in še bi se dalo naštevati, kar je najlažje. Mislim, da je v glavnem zajeto vse, kar vsebuje mesto ob Rinži pomembnega za turizem.

Peter Vovk

DROBOVINA

DUŠENA PRESLANINJENA JETRA V OMAKI

75 dkg telečjih jeter, 15 dkg pre-kajene slanine, 10 dkg olja ali masti, 10 dkg čebule, 5 dkg kore-nja, 5 dkg zelene in peteršilja, 10 zrn popra, vejica timijana, vejica šetraja, lovorov list, 4 dkg moke, 2 dkg gorčice, juha ali voda, 1 dl kisle smetane, limonin sok, sol.

Jetra pretaknemo s slanino in jih na maščobi na hitro popeče-mo. V kozico damo na rezine zre-zano čebulo in zelenjavo, dodamo poper, timijan, šetraj in lovorov list. Nato vložimo opečena jetra, jih prelijemo z maščobo in po-krito dušimo do mehkega. Med dušenjem večkrat premešamo in po potrebi zalivamo z malo juhe ali vode. Če nam prijažo še ne-koliko krvava jetra, že prej pre-nehamo dušiti. Gotova jetra vza-memo iz kozice in iz zelenjave pripravimo omako. Med meša-njem ji dodamo moko, gorčico in

zalijemo z juho ali vodo. Ko ne-kaj časa vre, jo pretlačimo skozi sito. Nazadnje jo izboljšamo s smetano in limoninim sokom ter osolimo. Jetra zrežemo na tanke rezine, jih posolimo, zložimo na krožnik ali pladenj, prilijemo z omako in ponudimo. Zraven ser-viramo priloge iz krompirjevega testa, riž testenine ali kruhove emoke; prilaga se tudi polenta.

MOŽGANI, NARAVNO PEČENI

50 do 60 dkg telečjih ali svinj-skih možganov, sol, poper, 3 dkg ostre moke, 10 dkg olja ali masti. Očiščene možgane sesekljam, na cedilu odcedimo in ohladimo. Predebele kose prerežemo čez pol. Nato jih posolimo, popoprano in potrosimo z moko. Spečemo jih v vroči maščobi. Jed izboljšamo, če možgane pred serviranjem glaziramo na surovem maslu. Zraven ponudimo slan ali pečen krompir in razne solate.

Znano nam je, da predstavlja meso najvažnejši vir živalskih be-ljakovin, razen tega pa vsebuje tudi dosti rudninskih snovi in vi-taminov. Slaba stran mesa pa je, da je drago. Da použijemo enako količino hranilne vrednosti in da ni treba seči tako globoko v žep, si pomagamo z drobovino. Včasih morda kar preveč pozabljamo na to pomembno prehrano in ji ne odmerjamo dovolj pozornosti. Če vsebuje naš jedilnik tudi jedi iz drobovine, ga popestrimo, seveda moramo biti seznanjeni s pri-pravo drobovine. Zato priobču-jemo nekaj teh receptov:

JETRNI GRAH

2 jajci, 4 dkg olja, 10 dkg moke, 20 dkg govejih jeter, 2 dkg če-bule, 1 dkg česna, zelen peter-šilj, majaron, poper, sol.

V skledo ubijemo jajci, dodamo polovico olja, potrosimo z moko in s šibo za stepanje snega ste-pamo gladko testo. Dodamo drob-no sesekljana ali zmleta jetra, na no sesekljana ali zmleta jetra, na olju zarumenelo čebulo, sesekljan česen, peteršilj, presejan majaron, poper in sol. Dobro premešamo. Zmes pretlačimo skozi cedilo za testenine v vrelo juho ali slan krop. Ko prevre je grah kuhan.

Je potreben turistični dom v Loškem potoku?

Taka in podobna vprašanja srečujemo menda povsod in morda so prav ta vprašanja kriva, da danes skoraj ne mo-remo govoriti o intenzivnem turizmu na Dolenjskem in to predvsem v naših krajih. V Loškem potoku še celo ne mo-remo govoriti o turizmu, ven-dar bi poudaril, čeprav je Loški potok oddaljen od promet-nih žil in večjih krajev, da hrani mnogo lepote, ki bi jih bilo treba približati ljudem in poleg tega zgraditi tudi objekte, kjer bodo turisti našli svoje zadovoljstvo.

Teh lepote pa se je zavedala le peščica Potočanov, ki so pred tremi leti ustanovili turi-stično društvo. V prvih letih je društvo stremelo predvsem za ureditev kraja (polepšali so stavbe in prostore okrog njih). Poleg teh malenkostnih del pa je odbor imel v načrtu še mnogo drugih stvari, n. pr. modernizirati čimprej gostin-stvo, povečati kapaciteto go-stišč, urediti tujske sobe itd. Poleg vsega tega pa je bila glavna naloga postavitev turi-stične postojanke pri Belih vo-dah nad Travnikom. Kljub pi-člim sredstvom je društvo pri-stopilo k temu delu. Pri pri-vatnikih so že prej zbrali ne-kaj nad 50 m³ lesa, nabavili so apno in poskrbeli za vodo. Po-stavili so tudi lopo za orodje. Delajo že tudi izkope za teme-lje, tako da bodo v najkrajšem času začeli z betoniranjem. Marsikdo gleda na delo dru-štva s posmehom, toda lahko

(Konec na 9. str.)

CESTA SKOZI DOLENJO VAS bo z novo cesto ostala osamljena, takorekoč vaška cesta. Kljub temu, da bo šla nova cesta za va-sjo, pa bo tudi skozi vas marsikdo zapeljal, če ne drugače, iz radovednosti, saj je Dolenja vas znana po svoji tipični gradnji (vse hiše stoje v vrsti ob cesti »kot hiše v Trsti«, v nemajhni meri pa je ohranila na svojih hišah starinska tri okna na cestno stran). Že spomladi so vaščani na zboru volivcev sklenili, da je treba tudi cesto skozi vas asfaltirati, sicer bo v kratkem času razpadla in ne bo uporabna niti za lokalni promet. Končno je sklenjeno, da bo občina asfaltirala njihov kilometer ceste, precej pa bodo morali prispevati tudi vaščani. Prebivalci so se s tem strinjali, saj se zavedajo, da se jim nudi edinstvena priložnost, in tako tudi cesta skozi njihovo vas ne bo vsa kotanjasta, ob deževju pa raz-močena in zaradi blata skoraj neprevozna...

Mali nasveti

KOLAČ

Kolač iz kvašenega testa je po-sebno rahel, če zmešamo kvas s posnetim mlekom.

SKROB

Skrob se ne bo lepil na likal-nik pri likanju poškrbljenega perila, če škrobovi vodi dodamo nekaj soli.

KAVNI IN ČAJNI MADEŽI

Kavne in čajne madeže izpere-mo čimprej s čisto mrzlo vodo. Trdovratne madeže omeščamo z glicerinom in jih nato operemo s čisto vodo.

MADEŽI OD LIKERJA

Madeže od likerja speremo čim-prej z mlačno vodo. Pogosto je učinkovit špirit. Barvaste made-že od likerjev dokončno odstrani-mo iz belih tkanin z beljenjem.

OLJNA KOPEL

Kopel zelo dobro vpliva na na-še zdravje in bi se bilo koristno dvakrat tedensko okopati v topli vodi. Ko se namilimo, pustimo učinkovati pene vsaj nekaj mi-nut, nato pa si jih izplaknemo s toplo vodo. Mnogi, predvsem sta-rejši, imajo zelo suho kožo in jim jo vroča kopel še bolj izsuši. Zato bi bilo priporočljivo, da bi se po kopeli splaknili z vodo, v katero ste kanili nekaj kapljic olja. Koža bo mehka in voljna.

HLADNE BARVE UČINKUJEJO SVEŽE

Znano nam je, da imamo hlad-ne in tople barve. K toplim to-nom spadajo vsi rdeči in oranžni toni, k hladnim pa modra, modro zelena, modro vijolična in seveda klasično bela. Če želite, da boste videti vedno sveže, si raje izbe-rite svojo garderobo v hladnih tonih.

ROŽNO OLJE

Za en kilogram rožnega olja, z redkim in dragocenim vo-njem se porabi okrog 3000 ki-logramov cvetov.

NAROCAM »NOVICE«

POŠILJAJTE MI JIH NA NASLOV:

Znamka
za 15 din

»NOVICE«

KOČEVJE

p. p. 39

»Ne grem jest ponarejenega zajca.«
 »No, neumnost.«
 »Sita sem vegetarijanskih hrenovk!«
 »Danes boš jedla testenine z jabolki.«
 »Ne da se mi.«
 »Govori tiše! Vse slišijo.«

In mlada zakonca sta prešla na dramatičen šepet.

Cez dve minuti je Kolja po treh mesecih zakonskega življenja prvič zvedel, da so ljubljene ženic omake iz korenja, krompirja in graha neprimerno manj pri srcu kot njemu.

»Ti imaš torej rajši pasje meso kot dietično hrano?« se je zadržal Kolja, ne da bi v ihti pomislil na prisluškujoče sosede.

»Govori vendar tiše!« je na ves glas zakričala Liza. »Sicer pa, slabo ravnaš z menoj. Rada imam meso! Zdaj pa zdaj. Kaj je v tem slabega?«

Kolja je presenečen umolknil. Ta pogovor je prišel zanj nepričakovano. Meso bi naredilo v Koljevem proračunu velikansko vrzel, ki bi je ne mogel zakrpati. Stopajoč gor in dol ob vzmetnici, ki je na njej čepela vsa zardela Liza, je mladi soproj opravljal obupne računске operacije...

»Samo pomisli, jesti trupla ubitih živali. Ljudožerstvo pod masko kulture! Vse bolezni imajo svoj izvor v mesu!«

»Seveda!« je plaho pripomnila Liza.

»Na primer angina.«

»Da, tudi angina! Kaj pa misliš? Organizem, ki je oslabiljen od nepresta-

ILF IN PETROV

Dvanajst stolov

35

nega uživanja mesa, se ne more upirati infektivni.«

»Kako bedasto!«

»Ni bedasto. Bedast je tisti, ki si prizadeva natlačiti želodec, ne da bi pomislil na količino vitaminov.«

»Razumni vendar!« je zatulil Kolja. »Kaka svinjska zarebrnica vzame človeku teden življenja!«

»Pa naj ga! Ponarejeni zajec ga pa vzame pol leta. Ko sva včeraj jedla pečenko iz korenja, mi je bilo, da bi umrla. Samo povedati ti nisem hotela!«

»Zakaj pa ne?«

»Nisem imela moči. Bala sem se, da bom zajokala.«

»Zdaj pa se ne bojiš?«

»Zdaj mi je vseeno.«

Lizi so se ulile solze.

»Lev Tolstoj tudi ni jedel mesa,« je rekel Kolja z drhtečim glasom.

»Da-a,« je lihteč odgovorila Liza.

»Grof je jedel šparglje.«

»Šparglji niso meso.«

»Ko pa je pisal Vojno in mir, ga je jedel! Jedel, jedel, jedel! In ko je pisal Ano Karenino, ga je žrl, žrl, žrl!«

»Tiho bodi!«

»Žrl žrl žrl!«

»Kaj pa, ko je pisal Kreutzerjevo sonato? Ali je tedaj tudi žrl?« je strupeno vprašal.

»Kreutzerjeva sonata je kratka. Pa naj bi poskusil pisati Vojno in mir ob vegetarijanski hrani!«

»Kaj pravzaprav rineš vame s svojim Tolstojem?«

»Jaz da rinem vate? Jaz? Jaz da rinem v vas s svojim Tolstojem?«

Tudi Kolja jo je začel vikati. V peresnicah so na glas uživali. Liza je v naglici vlekla s tilnika na čelo sinjo pleteno čepico.

»Kam greš?«

»Pusti me v miru! Po opravkih.«

In Liza je odhitela.

»Le kam bi mogla iti?« je pomislil Kolja.

»Ženska ima pod sovjeti veliko svobode,« so dejali v krajni peresnici na levi.

»V vodo bo šla!« so sklenili v tretji peresnici.

V peti peresnici so prižgali kuhalnik in se lotili vsakdanjih poljubov.

Liza je razburjena hitela po ulicah in požirala solze. Misli so jo preganjale. Razmišljala je o svoji srečni in nesrečni ljubezni.

»Ko bi imela le še eno mizo in dva stola, pa bi bilo vse dobro. Tudi kuhalnik si bo treba konec koncev omisliti. Nekako si bo treba urediti življenje.«

Jela je stopati počasneje, ker se je spomnila prepira s Koljo. Razen tega jo je popadel glad. Kar na lepem se je v njej razplamtela ihta na moža.

»To je prava nesramnost!« je rekla na glas.

Še bolj jo je zamikalo jesti.

»Dobro, že dobro. Sama vem, kaj mi je storiti.«

In Liza je zardevajoč kupila pri trgovki obložen kruhek in kuhano klobaso. Pa če je bila še tako lačna, na ulici se ji ni zdelo primerno jesti. Naj bo, kakor že hoče, bila je vendarle lastnik vzmetnice in je modro jadrjala skozi življenje. Pogledala je okoli in stopila k vhodu v dvonadstropni dvorec. Tam se je z velikim užitek omotila kruhka. Klobasa je bila omamna. Velika skupina izletnikov je prišla k vhodu. Ko so šli mimo Lize, stoječe ob steni, so jo

ogledovali.

»Naj zijajo!« je sklenila ozlovoljena Liza.

Osemnajsto poglavje

POHIŠTVENI MUZEJ

Liza si je z robčkom obrisala usta in otresla z bluze drobtine. Postalo ji je laže pri srcu. Stala je pred tablo: »Muzej pohištvene umetnosti.«

Domov se vrniti ji je bilo nerodno. Iti ni imela h komu. V žepu je tičalo dvajset kopejk. In Liza je sklenila začeti samostojno življenje z ogledom muzeja. Ko si je ogledala vnanjost, je stopila v vežo.

Tam je takoj naletela na človeka z oguljeno bradico, ki je, upirajoč otožni pogled v steber iz malahita, cedil skozi zobe besede:

»Bogato so živeli ti ljudje!«

Liza je spoštljivo pogledala steber in šla v prvo nadstropje.

Po malih kvadratnih sobah s tako nizkimi stropi, da se je vsak prišlec zdel velikan, se je Liza potikala dvajset minut. Bile so sobe, opremljene z resnim, zelo lepim, bolečim pohištvom iz mahagonija in karelske breze v stilu pavlovskega empira. Dve kvadratni omari, katerih vratca so bila navzkrižno preprežena s kovji, sta stali nasproti pisalne mize. Ta je bila brezmejn. Sesti nanjo je bilo tako kot posaditi se za gledališki trg. Pri čemer bi se Boljšoj teatr s stebriščem in četverovprego bronastih konj, ki peljejo Apolona na premiero Rdečega maha, na pisalni mizi zdel kot črnili pripor. Tako se je Liza na moč čudila, saj je zrasla ob korenju ko kak začek. Po kotih so stali naslonjači z visokimi nasloni, ki so bili na vrhu zaviti ko kozlovi rogovi. Sonce je svetilo na oblogo stolov, ki je bila breskove barve.

V takšen naslonjač bi se človek brez pomisleka spustil, a je bilo prepovedano sedati nanje.

BRANKO COPIC:

Oslovska leta

V šolo smo šli razigrani, kar neslo nas je. V trenutku je ves razred govoril samo o našem včerajšnjem pohodu. Radovedneži so se zbirali okrog konviktašev. Dekleta iz našega razreda so nas občudujoče gledala.

— Joj in to ponoči? Strašno! To ste junaki...

— Plazili smo se samo po prstih... se pravi, plazili so se tisti, ki so to storili, — se je zapletel Hamid Rus.

Zora Tanković je stopila tesno k meni in se vprašujoče, z nasmeškom vpila vame s svojimi velikimi očmi.

— Tudi ti si bil z njimi, pesnik?

Tudi če bi me cvrli na žerjavici, mislim, ne bi ničesar izdal, toda pred temi prelepimi očmi ni bilo mogoče ničesar prikriti. Pa še pesnik mi je rekla!

Pokimal sem, ona pa je z očmi nekako skrivnostno in prešerno pogledala okrog sebe, se še bolj skrivnostno nasmešnila in ko je odhajala, še bolj skrivnostno rekla:

— Morda te nekdo ljubi.

— Ljubi me, — sem kriknil v sebi. — Kdo me ljubi? Ona! za gotovo ona!

Tisti dan na celi šoli gotovo ni bilo bolj zmešanega in prismojenega bitja od mene. Nisem vedel, ne katero uro imamo, ne koliko jih imamo, ne kaj kateri profesor predava. Pri verouku sem izpod klopi potegnil botaniko, med glavnim odmorom sem se odpravil domov, prepričan, da je šole konec, vrhunec moje norosti pa je bil, ko sem diktat iz francoščine začel pisati v cirilici.

— Pazi vendar, kaj pa počneš! — me čez ramo opozori Hamid Rus, De-De-Ha pa, ki je začel od mene prepisovati prav tako v cirilici, se je šele zdaj zmisllil, kaj je narobe in mi ježno zabrusil: — Konj prismojeni, Francozi vendar ne znajo cirilice!

Tisti dan me Zora ni več pogledala, ker me je, priznam, malo ohladilo in zaskrbelo, toda na koncu pouka mi je potisnila v pest dva kikirikijska. Del sem ju v usta z lupino vred in začel zvečiti. Zvečil sem in zvečil, valjal po ustih in pljuval, pa ju naposled vendarle ukrotim. Tako jesti kikirikijske zmore le tisti, ki ljubi, toda bog ne da, da bi ga sili, naj jih poje več ko za pest, kajti celo tak lahko podleže!

Tudi našo sosedo Zoro Kutic je zanimal naš nočni pohod na črno knjigo in se je radovedno smukala okrog našega vrta in dvorišča. Posrečilo se ji je uloviti Branka Mandiča in ta se je po dveh sestankih tako ogrel zanj, da je vsako popoldne bezljal k njenemu vrtu. Njegovega brata je zaskrbelo in zaupljivo mi je dejal:

— Če se bo preveč zagledal v tisto klepetuljo Zoro, bom šel enkrat jaz tja namesto njega in mu bom vse pokvaril. Tudi ona ne loči mene od Branka.

Štiri dni smo preživeli brez črne knjige. Štiri dni neslutene svobode in veselja. Reditelj Smrdonja je globoko ogorčen sedel za svojo mizo in ni pogledal nikogar izmed nas. Mi pa smo, po nekakšnem neizrečenem dogovoru bili mirni kot bube in marljivo pisali svoje naloge. Če se je komu izmed nas zahotelo kake razposajenosti, smo ga samo svareče pogledali in brž se je pomiril.

— Zaman vsa pridnost, plačali mi bodo črno knjigo! — je pretel Smrdonja. — Zakraljevala bo nova črna knjiga.

Peti dan se je vrnil prefekt.

XX.

Takoj po svojem povratku je prefekt zadnje uro stobil v učilnico, obstal na vrhnjem koncu sobe in nas začeli meriti s sovražnimi pogledi. Naposled je stisnil skozi zobe:

— Tako torej, kriminalci!

— Kaj pa je to, kriminalac, brate sladki? — šepne Hamid Rus, eden od Mandičev pa mu prav tako šepetaje razložil:

— To je nekakšen boljši razbojnik, nekaj podobnega kakor gospod razbojnik.

— Od kdaj pa nas ima prefekt tako v čislh? — se čudi Baja.

Prefekt pa je obrnil svoj ubijalski pogled proti naši skupini in škodoželjno zarenčal:

— Ker ima Dule Dabić več kakor za gotovo prste vmes, bo za začetek ves prihodnji teden brez zajrtka. Kaj potlej, bomo videli, ko bo preiskava končana.

oktober 1943 KOČEVSKI ZBOR oktober 1963

Razvoj ljudske oblasti v NOB

»Veseli me, da lahko pozdravim prvi Zbor odposlancev slovenskega naroda v imenu vse trpeče, a neuklonljive Ljubljane. Vem, da tolmačim čustva vse Slovenije, vse naše Ljubljane, ko pred vsem pozdravljam odposlance naše Narodnoosvobodilne vojske.

Prepričani bodite, da gleda na vas in na vso našo Narodnoosvobodilno vojsko Ljubljana s ponosom. Tovariši! Samo na dvoje dejstev bi opozoril, iz katerih boste videli, kaj se je pravzaprav spremenilo v Ljubljani v zadnjih časih. Prvo dejstvo — okupacija leta 1941, ko je slovenska Ljubljana bila pod mučnim vtisom vpora tujega okupatorja, ki je razpolagal še z ogromno silo. Če primerjam leto 1941, ko so vdrli v Ljubljano italijanski fašisti, z nemškimi vdorom 1943, vidim, da so sile naših nasprotnikov padle, medtem ko so narodnoosvobodilne sile porasle do neverjetne višine. Kdor je bil sedaj v Ljubljani, je lahko sam videl, kako klavrn je bil prihod nemške okupatorske vojske. Ko so v dobi pred dvema letoma visele italijanske in nemške zastave po ljubljanskih hišah, čeprav maloštevilne, v letu 1943 niste videli nobene nemške zastave.

Vi sami veste, koliko je slovenska Ljubljana pretrpela. Vi sami veste, da so bile v Ljubljani mesece in mesece blokade, da so odpeljali naše najboljše borce in borke, naše žene, našo mladino v sužnost, v internacijo, v smrt. Zaporji so bili prenapolnjeni. Toda vse to ni uklonilo slovenske Ljubljane in noben teror slovenske Ljubljane nikdar ukloniti ne bo mogel. Tovariši in tovarišice! Prepričani ste lahko, da je danes slovenska Ljubljana še veliko bolj kot kdajkoli poprej naša. (Nastalo je viharno ploskanje in klici: Ljubljana je slovenska in ostane za zmeraj!)

Ce se dotaknem sedaj drugega dejstva, mobilizacije v partizane in mobilizacije, ki so jo napovedali belogardisti (klici: Smrt beli gardi!), moram reči, da je naša mobilizacija, mobilizacija v slovensko narodno vojsko, prinesla v nekaj dnevih okrog 7000 mobilizirancev. (Ovacije in klici: Ziveli ljubljanski partizani! Zivela ljubljanska brigada!) Mobilizacija belogardistov je prinesla 28 ljudi. (Smeh po vsej dvorani.) Tovariši! To ni zasluga samo naše slovenske Ljubljane, to je predvsem vaša zasluga, zlasti zasluga naše partizanske vojske. Zato je slovenska Ljubljana ponosna na svojo vojsko in hoče in bo podprla z vsemi svojimi silami svojo narodno vojsko.

Tovariši! Prepričan sem, da bi bila vsa slovenska Ljubljana rada tukaj prisotna. Prav tako sem prepričan, da bi bila vsa slovenska Ljubljana prepričana, da bo prihodnji, drugi Zbor odposlancev slovenskega naroda v slovenski prestolnici in ne več v Kočevju. (Burno in dolgotrajno ploskanje.)

Po teh pozdravih je Zbor odposlancev izvolil verifikacijsko komisijo in volilno komisijo za izdelavo predloga za izvolitev delegatov v plenum Osvobodilne fronte, Izvršni odbor OF in delegate za AVNOJ.

V verifikacijsko komisijo so bili izvoljeni: Lidija Sentjurc, Ivan Novak-Očka, Edo Turnher in Mara Rupena. V volilno komisijo je zbor izvolil vse člane verifikacijske komisije in poleg teh še naslednje: Toneta Peternela-Igorja, odposlanca z Jesenic, Jožeta Pencov, odposlanca novomeškega okrožja, Jožeta Kocbeka, odposlanca belokranjskega okrožja, Petra Štanteta, odposlanca iz Štajerske, Ineta Grahoria, odposlanca iz Primorske in Franca Černeta, sekretarja novomeškega okrožja. Obe komisiji sta bili izvoljeni sočasno.

Po krajšem odmoru je delovni predsednik Bogdan Osolnik dejal:

»Preden začnemo danes s svojim delom, je prav, da posvetimo nse svoje misli padlim tovarišem, ki so v izpolnjevanju nalog za domovino žrtvovali svoje dragoceno življenje, da se spomnimo naših junakov. Ta misel, polna ljubezni in hvaležnosti naj obišče tisto samotne grobove naših tovarišev partizanov, naših belokranjskega naroda, ki počivajo v zemlji katere so branili za nas in z naše potome. Naj se ustavi na tistih slovenskih pokopališčih, kjer počivajo ubiti talci. Naj polubi grobišča na Babu v Italiji in Nemčiji, kjer se je končalo trpljenje slovenskih internirancev in ujetnikov. Naj se ustavi v ječah, ki so poslušale smrtno vzdihljaje mučenih in nedolžnih žrtev.

Tovariši in tovarišice! Naša nova svobodna slovenska domovina bo zarajena na trdnih temeljih. V te temelje smo vžidali svoje najboljše sinove in hčere z njihovo lastno krvjo. Nihče od teh ni se rade volje darovali za našo veliko stvar, se ni pomišljal, ali je dovolj velika, ali je vredna njenove žrtve. Ali bomo pomislili mi, ko prevzemamo to dragoceno dediščino, ali se bomo mi brez žrtve. Brez teh, ki jih je harba terjala od nas, je bil žrtvovan plaši. Navdaja nas s ponosom nanje, navdaja nas z ljubeznijo in vanje. Samo z odločno, neizprosno borbo moramo nadaljevati pot, ki so nam jo nakazali oni, katerih kri je tekla za nas, za našo domovino, za našo srečo, za našo boljšo usodo.

Koledar

- 18.—19. 9. 1931 — Japonska začela agresijo proti Kitajski in do 3. 1. 1932 zasedla vso Mandžurijo. — Volilna zmaga nacistične stranke v Nemčiji. — Alfonz XIII. se odpove prestolu in Španija postane republika.
10. 9. 1939 — Kanada napovedala vojno Nemčiji.
12. 9. — Izkracnje britanskega ekspedic. korpusa v Franciji.
14. 9. — Nemške čete obkolile Varšavo, ki je 27. septembra kapitulirala.
17. 9. — Sovjetske čete vkorakale v vzhodno Poljsko in do 19. 9. zavzele Vilno, 22. 9. pa Lvov.
22. 9. — Nemška in sovjetska armada določita začasno demarkacijsko črto.
16. 9. 1940 — ZDA izdale zakon o splošni vojaški službi.
19. 9. — V Romuniji postane Antonescu diktator z imenom »Conducator«.
9. 9. 1941 — Formiran Fruškogorski PO.
16. 9. — Posvetovanja Glavnega štaba PO Srbije. — Vrhovni plenum OF ustanovil Slovenski narodnoosvobodilni odbor (SNOO).
19. 9. — Konferenca delegatov narodnoosvobodilnega gibanja Korduna in Banije.
9. 9. — Vel. Britanija obljubila Siriji in Libanonu neodvisnost.
16. 9. — Nemške čete na vzhodni fronti presekaše železn. progo Moskva—Leningrad.
19. 9. — Na vzhodni fronti padla Kijev in Poltava.
- September 1942 — Vrhovni štab zahteval od Radia Moskve, naj prav poroča o četnikih in NOB.
20. 9. — Formirana 3. slovenska udarna brigada »Ivan Cankar«.
12. 9. — Začetek bitke za Stalingrad: ulični boji.
13. 9. — Nemci na vzhodni fronti zavzeli Elisto in napredovali na Kavkaz. Stabilizacija fronte do novembra 1942.
16. 9. — Konferenca NOF Albanije v Pezi.
10. 9. 1943 — Formiran 2. udar-

ni korpus NOVJ.

11. 9. — Izvršni odbor OF Slovenije razpisal volitve za zbor poslancev slovenskega naroda in objavil razglas o splošni mobilizaciji in prevzemu vse oblasti. Volitve v zbor odposlancev slovenskega naroda so bile od 20.—25. septembra.

Po kapitulaciji Italije so se iz večjih in manjših postojank v naših krajih zgrinjali belogardisti za mogočno obzidje turjaškega gradu, misleč, da se bodo tam ubranili partizanskih sil. Poveljstvo 14. divizije je poverilo napad na utrjeni Turjak Prešernovi brigadi, ki ji je poveljeval Dušan Svara-Dule. Prešernovci so zadnjo postojanko belogardizma napadali od 13. do 19. septembra, ko je močno zidovej klonilo partizanski sili. Nujnim klicem na pomoč se Ljubljana ni odzvala; belogardistični voditelji so se prepričevali, da bo obzidje vzdržalo, obenem pa so med seboj bili podtalne boje za oblast... Grčaricam se je torej v kratkem pridružil še Turinč in tako ovenčal partizansko vojsko še z eno pomembno zmago nad domačimi izdajavci.

10. 9. — Nemške sile okupirale Rim. V Italiji sestavljena fašistična vlada.

12. 9. — Nemški padalci osvobodili Mussolinija.

14. 9. — V Sovjetski zvezi general Seidlitz izvoljen za predsednika Komiteja svobodne Nemčije.

11. 9. 1944 — Osvobojena Pirot in Bosiljgrad. V Sloveniji zavzeta Plave in Anhovo.

14. 9. — Enote NOV navezale stike s sovjetskimi četami pri Klokočevcu (vzhodna Srbija).

17. 9. — Prve volitve v ljudske odbore na Štajerskem. Osvobojena Tuzla in Andrijevi. — Izvoljen Oblastni NOO za Hercegovino.

9.—14. 9. — Sovjetska vojska zavzela varšav. predmestje Prago.

12. 9. — Združitev zaveznških sil, ki so se izkrcale v Normandiji in Južni Franciji. V Moskvi podpisano premirje med Romunijo in zavezniki.

16. 9. — Čete Rokosovskega prebile fronto v Pragi (Varšava).

17. 9. — Zavezniški zračni desant pri Arnheimu.

Kočevje pred proslavo: Na ljubljanski cesti urejajo fasade hiš.

Sindikalna podružnica Gozdnega obrata Grčarice je organizirala za člane kolektivna dvodnevni izlet na štajersko stran Po večdnevni pripravi, kupovanju tablet »aerosan« in ostalih drobnarij je končno le prišla tista sobota.

PRVE NEVŠEČNOSTI

Odhod avtobusa je bil iz Grčaric napovedan ob štirih zjutraj Člane bi nato pobrali še v Rakitnici, Dolenji vasi in Loškem potoku. Prvi zastoj je bil že v Grčaricah, ker je bilo nekaj čakanja in negotovanja zaradi zamudnikov. Končno smo se nekaj kasneje le zgnetli skupaj in odpeljali.

Do Loškega potoka smo bili nekako tihi. Vsak zase je premleval svoje misli in študiral, če je vzel s seboj vse, kar je zvečer pripravil, če je izklopil kuhalnik itd. Tišino je od časa do časa prekinil le Škulj, ki je ugotovil, da je ženski več kot moških. V zadnjem delu avtobusa je bilo nekaj bolj živahno. Verjetno je temu botrovala zelena steklenička, ki je krožila in se pobjiskavala med sedeži. Počasi smo se razživelili vsi. Največ je k temu pripomogel Škulj, ki je obljubil, da bo Janezu priskrbel partnerico.

V Ljubljani je bil krajši postanek, da smo se okrepčali kajti na poti je človek vedno lačen. In že smo brzeli po asfaltni cesti proti Celju.

»GREMO NA ŠTAJERSKO...«

Nekako tako se začne tista pesem, toda pesem, ki se je začela vzdihovati v avtobusu. Je imela precej pomanjkljivosti in dosti dodatka. »Kaj nam pa morejo, morejo, morejo...!« je junaško trobil Škulj in silil Janeza, naj se še on kaj oglasi. Ker ni dobil odziva, je sam zaključil: »Nič nam ne morejo...«

»Razen tvoje Johane,« se je nekdo oglašil in smeha je bilo dovolj. To pa Škulja ni zmedlo in ni ostal dolžan nikomur do Trojan, kjer je bil spet krajši postanek.

Nekdo je hvalil sendviče, češ da so na Trojanah najboljši, kar jih je kdaj jedel. To me je premotilo, da sem naročil sendvič tudi sam, pa nisem videl bistvene razlike od domačih — razen v ceni. Čeprav je zjutraj kazalo lepo vreme, se je popoldne začelo kisati. Ustavili se nismo nikjer več do Celja. Povsod ob cesti smo videli obralce hmelja. »Jo, kolikšen fižol,« se je čudil Janez, ki hmelja še ni videl in se je čudil, da je fižol že zrel. To je bilo spet nekaj za Škulja, da ga je začel dražiti: »Seveda, saj za tebe bi moral biti tako velik, da bi ga imel dovolj, ko pa kar naprej ješ!«

V Celju smo planirali nekaj daljši postanek, konec vožnje za prvi dan pa bi bil v Mariboru. Ogled Celja, ki je trajal tri ure, je hitro minil. Sicer pa smo kar naprej čakali ženske, ki so skakale po trgovinah. Pomagala ni nobena beseda, da iste stvari kupijo lahko tudi v Ribnici ali Kočevju. Ženska in pač ženska. Uživajo že v tem, če otiplje blago in vraša za ceno — ne da bi ga potem kupila. Z Loizetom sva kar naprej stala pred trgovinami in čakala, čakala. Radi bi si ogledali tudi Celjski grad, za kar pa nismo imeli več časa. Mudilo se nam je naprej v Maribor.

Do Maribora je bilo še kar do-

S poti po Štajerski

bro, potem pa se je vliel dež. Parkirali smo avtobus, potem pa se dogovorili, da ostanemo do sedmih zjutraj v Mariboru. V avtobusu smo počakali, da je prenehalo deževati, potem pa smo se razkropili po mestu. Večina nas

Spomenik žrtvam NOV v Črni

je šlo do Pohorske vzpenjače, da si ogledamo to stvar. Že od daleč se je lepo videla, vagončki pa so se odražali kot bele pike po po-bočju.

SINDIKALISTE JE STRAH

Pri blagajni nas je kupilo vozovnice samo nekaj neobčutiljivih za višino, ostali so izjavili, da ostanemo rajši v dolini. K temu je nekaj pripomogel strah vožnje nad grebeni in dolinami, nekaj pa izdatek 300 dinarjev, kolikor je stala vozovnica. Vendar nam ni bilo žal za užitek, ki nam ga je nudila okrog 15-minutna vožnja do zgornje postaje žičnice, od kjer se odpira prekrasen razgled na Maribor — mesto pod Pohorjem. Bilo je oblačno, vendar na srečo ni deževalo.

Z Dušanom sva popila vsak osemdesetdinarski konjak, nato pa

smo se peš napotili v okrog 20 minut oddaljeni Železničarski dom. Seveda smo vneto pritiskali na sprožilec foto aparata, čeprav nismo bili sigurni na kvaliteto slik v takem vremenu.

Ob asfaltirani — čeprav ozki cesti so se vrstili razni napisni in kažipoti koč in domov, na levi strani pa se je dvigal velik razgledni stolp. »Televizijska antena,« smo spočetka pogruntali.

Na Pohorju bi se zadržali, pa smo morali pohiteti nazaj v dolino, ker se je že mračilo in nismo imeli niti prenočišča. Ob povratku smo srečali ostale izletnike, ki so se med tem časom že ojunčili.

Med iskanjem prenočišča v Mariboru se nam je po daljšem povpraševanju končno le posrečilo dobiti prazno sobo v hotelu »Zamorec«. Cena 840 dinarjev, da je Janez, ki je že od vsega začetka šantal za nami, kar zazijal. Toda druge izbire ni bilo, če smo hoteli prespati. »Pa pokličite me zjutraj — da ne bom ostal tukaj,« je Janez najmanj petkrat naročil in prosil, čeprav so mu obljubili, da avtobus tako in tako ne bo prej odpeljal, če ne bomo vsi. Vendar je Janez kljub temu ponoči malo spal. Zjutraj je že ob pol treh trkal na vrata naše sobe in spraševal za uro.

Točno ob sedmih smo »dvignili sidro« in odpeljali iz Maribora. Jasno nebo je obetalo lep dan. Šofer je ustavil še pred bencinsko črpalko, da je napojil železnega konja, nato pa smo jo ubrali proti Velenju.

MATJAŽEVA VOJSKA

Tako bi nas lahko imenovali, kajti pogovor je v avtobusu skoraj popolnoma zamrl. Po sedežih so kinkale glave in molčal je celo Škulj, ki je prejšnji dan imel največjo besedo. Nekaj več živahnosti je bilo okrog sedeža, kjer je sedel Janez. Smeh je vzbujal listek, pravzaprav iz naslovne strani izrezana glava časopisa z na-

slovom »Pavliha«, ki mu ga je nekdo z bučiko pripel na hrbet. Vendar zamisel, da tega ne bo opazil, ko bomo pri postanku odšli iz avtobusa, ni uspela.

Ker smo imeli še precej dolgo turo, se nismo kaj preveč ustavljali. Malo večji postanek smo napravili le v Črni na Koroškem, da smo se pokrepčali ter si ogledali kraj. Kraj je stisnjen med bregove, ki se skoraj navpično dvigujejo v zrak. Škulj je zopet prišel od izraza, češ da je tu nekeje služil orožne vaje, Janez pa je zatrjeval, da ne bi tu ostal, pa če ga privežejo.

Pot proti Kamniku je bila bolj živahna. V majhnem gozdčku ob poti smo morali napraviti manjši nepredvideni postanek, ker so nekemu odpovedale tablete »aerosan« in je stvar uredil kar po domače. »To je vse zaradi tega, ker kar naprej žrejo,« je modroval Janez in se jezil, ko smo čakali, Škulj pa je menil, da poln želodec bolje prenaša vožnjo v avtobusu, zato je marljivo obrl zajetje bedrce. Končno je bil »defekt« popravljen in med veselimi prepevanjem, kjer so ženske vodile, smo se pricijazili v Kamnik.

LEP SPOMIN

Iz dremavice me je zbudilo nekdo hihitanje in premikanje na sedežih, da sem odprl oči in pogledal. »Imaš kakšno kost?« me je vprašal Lojze. Nemo sem odkimal in ga vprašujoče pogledal. Samo nasmehnil se je, potem pa je vendarle nekeje staknil ogledalo kurjo kost. »Za Starca je,« mi je končno pojasnil. »Ker je letos zaradi upokojitve zadnjič z nami kolektivno na izletu, mu moramo dati kakšno stvar za spomin. Mi slim, da se bo te kosti še najdlje spominjal!«

Pogledal sem Starca, ki je nič hudega sluteč mirno dremal na prednjem sedežu in se nasmehnil ob misli na nenavaden spominček. Medtem pa je ogledana kurja kost, zavita v papir z napisom »Spomin na sindikalni izlet,« že izginila v njegovi torbi. Verjetno se bo, ko bo torbo doma odprl, te kosti res najdlje spominjal — kdo ve.

Norbert Cerne

Je potreben turistični dom v Loškem potoku?

(Nadalj. s 6. strani)
smo prepričani, da bo društvo delo izpeljalo do kraja.

Marsikdo se tudi vprašauje, kako da se je društvo odločilo za gradnjo ravno pri Beli vodi. Ta kraj je primeren zaradi več stvari: Bela voda je skoraj najvišji predel, ki je lahko dostopen, vendar dovolj oddaljen od vsakdanjega truda. Turistu nudi res dober odih, zlasti pa je primeren za lov. Od tu je tudi lep razgled na bele vrhove Snežnika. Tudi v zimskem času je tu lepo.

Prekrasne zimske idile bodo lahko polnile albume navdušenih fotoamaterjev. Mnogo je tu smučišč, sankališč, poleg tega pa so Bele vode povezane z dobro cesto in dostopne avtobusom. Od Loškega potoka so oddaljene komaj dobro uro zmerne hoje. Kratek in tudi lep izlet je od tu v Jelenov žleb, kjer je bila slavna bitka partizanov z Italijani in k Ogencom, kjer je bila partizan-

ska bolnišnica. Turist bo lahko obiskal tudi lepo lovsko koč, kjer mu bodo domači lovci lahko povedali marsikatero »lovsko«. Okolica je polna kraških jam, kjer bodo lahko našli svoj užitek tudi jamarji.

Nekoliko daljši izlet bo na Travno goro ali na vrh Jazbine, kjer bo manj zahteven alpinist našel skale, primerne za plezanje. Lahko bo obiskal tudi izvir Loškega potoka, ki nudi prijetno mrzlo kopel. Se prav posebna pa je okolica tega potoka, ki se bistvo vije med vrbami in zopet neslišno ponikne v zemljo. Kadar je veliko dežja, napravi kar celo jezero. Ob njem stojita še danes dva mlina, ki s svojo starostjo in preprostostjo govorita, da sta tu že več kot dve stoletji.

Svojevrstno lepoto nudi tudi Tabor s katerega je lep razgled na vse vasi Loškega potoka. Tu je zanimivo predvsem obzidje in stolp cerkve, ki je v času turških vpadov služil kot opa-

zovalnica. Dober streljaj od tod je zanimiva cerkva sv. Florjana, v kateri je nekaj zanimivih in lepih slik neznanega slikarja. Tudi ta cerkva spada med prve zgradbe Loškega potoka.

Nihče torej ne more trditi, da sklep društva ni utemeljen. Se več celo: s tem bo vsaj delno omogočen dostop turistom v kraj, ki je zelo lep in po svoji tudi zanimiv. Razen tega je dobra zveza z avtobusom iz Ljubljane, s cesto do Ribnice preko Travnogore do Loškega potoka pa bo ta objekt na pomenu še pridobil.

Društvo je pri tej akciji pokazalo svojo dobro voljo in opravičilo svoj obstoj. V tej smeri pa bo tudi nadaljevalo z začetkom delom. Prav pa bi bilo, da bi tudi druge organizacije prispevale na pomoč ter tako pomagale razvoju turizma pri nas, ki bi lahko postal močna gospodarska veja v korist družbe in posameznika. A. K.

Glasbeni intermezzo

Ponedeljkov večer zabavne glasbe z ansamblom »Six Oues + 1« s pevci je pomenil prijetno osveževanje za festival, naj si bo za stare ali mlade poslušalce. Ko govorimo o zabavni glasbi na slovenskem, nikakor ne moremo mimo tega ansambla in pevcev, ki z njim sodelujejo. Čeprav so mladi, so ponesti veselo pesem za na vse strani, poznamo pa jih tudi iz raata. Tako lahko upravičeno trdimo, da med nas niso prišli prvi...

Pevci Barbara Jarc, Irena Kohn, Peter Dimitrijevič in Lado Leskovar sodijo v mlajšo generacijo slovenskih pevcev popevk, v isto generacijo, ki so jo starejši »veterani« zabavne glasbe datj casa arzati ob strani, na letošnjem festivalu zabavne glasbe med 63 pa so močno stopili v ospredje in prinesli s seboj, če drugega ne, dobršno mero svežine. Del tega so pustili tudi v Ribnici s svojim uspelim gostovanjem. Za se je koncert zaradi nepotrebnih »tehničnih ovir« začel z enournno zamudo in že s tem, vsaj na začetku, deloma skovaril vzdušje. Toda kontakt s poslušalci je bil kmalu spet vzpostavljen. Za to je izdatno poskrbel tudi napovedovalec Marjan Kralj.

Naj omenim še tisto »tehnično oviro«. Po polurnem čakanju so prinesli šele klavir, z mikrofonom in zvočniki pa je bilo vse pripravljeno šele po eni uri. Resda ne spada zabavna glasba med vrhunske kulturne dosežke, vendar je ne bi smeli tako podcenjevati in prepustiti stihiji »bo, ne bo!« Ribniški festival postaja resna ustanova s pomembnim kulturnim poslanstvom; prav zaradi tega bi morali bolj paziti na organizacijo. Namrec tudi točen predstavne dviguje raven prireditve! Pa še nekaj: resnost festivala in njegov nivo precej znižujejo otroci, ki se jih vsak

Skopski otroci v Ortneku

Prej, ko se bo začel šolski pouk za otroke iz Skopja v začasnih prostorih v Primorju in v drugih krajih v državi, so se iz večjih srečišč otroci preselili na podeželje. Počitniški dom Zveze prijateljev mladine iz Pule v Ortneku je 2. septembra sprejel 97 otrok iz Skopja. Slikovita okolica in dom jih bosta odmaknila od strahot in razdejanja, ki so ga doživeli doma. Drugi dan bivanja

so jih v Ortneku obiskali predstavniki občinske skupščine, družbeno političnih organizacij in delavske univerze iz Ribnice. Skupno z okrajno skupščino je ribniška občina poskrbela za pedagoške vodje, najodgovornejše delo pa so prevzeli izkušeni tovariši iz Pule. Drugi dan bivanja so otroci popisovali svoje imetje in se kar hitro živeli v novem okolju, kjer bodo ostali do 1. oktobra.

Čeprav bodo ostali v ribniški dolini krajši čas, pa bodo v tem času obiskali Ribnico, Kočevje, okolico Ortneka z Grmawo, starim gradom in Sv. Gregor. Pri obiskih se bodo spoznali z našimi pionirji. Delavska univerza iz Ribnice jim bo preskrbela 4 filmske predstave, v Ortneku bodo otroke obiskali člani DPM iz Ribnice, Zveze mladine in pionirske organizacije. Pri obisku Ribnice bodo otroke pričakali pionirji in jim razkazali posebnosti tega kraja.

V zadovoljstvo si štejemo, da smo lahko nudili otrokom iz nesrečnega Skopja začasn dom, da bodo lažje za nekaj časa pogrešali svoje starše, ki so ostali na delu v porušenem mestu. Zelimo jim kar najprijetnejše bivanje pri nas.

A. B.

»6000 boste dali, stric«

Anton Cenčič iz Lokev pri Delnican, rojen 1929, se je doslej že trikrat zagovarjal pred sodiščem zaradi tatvine koles, pred dnevi pa pred kočevskim sodiščem še četrtič, mečem ko ze teče postopek za četrto tozbo (prav tako zaradi kraje kolesa) pri sodišču na Reki.

Prvega avgusta letos okoli polnoči je Cenčič izmaknil kolo pred kavarno »Zvezda« v Kočevju, vredno okoli 33.000 din. Obtoženec je dejanje priznal, zagovarjal pa se je, da ga je ukradel v pijanosti in »če popije le malo, gre samo za kolesa«. Trdil je, da je bil pijan tudi še naslednji dan in da zato verjetno kolesa ni vrnil. S kolesom se je namreč 2. avgusta zapeljal pri rari na hrvaško stran in tam kolo z nekim znancom zamenjal za njegovo že rabljeno kolo in doplacilo 5.000 din.

Kolesi zamenjava, pa še 6000 dinarjev mi boste dali, stric, je dejal Cenčič kupcu. Ta pa mu je ponudil za kolo le 5000 din in svoje kolo. Tat je na ta predlog pristal. Miličniki pa so kolo in tatu kmalu odkrili in tako je la-

večer nabere v gledališču, posebno ko posedejo na stopnice ali obrobno zidovje. Se ne bi dalo tudi to urediti?

stnik, Anton Kozina iz Kočevja, dobil kolo že po treh dneh nazaj. Sodišče je Cenčiča obsodilo na leto dni zapora.

CIK CAK PO VINSKEM SEJMU

(Nadalj. s 3. str.)

vseh barv, pa obrvi in trepalnice, pa obleka... No, nekatere pa so bile tudi naravne, kot na primer medicinka, ki je skrbela za moje zaravje (rano na želodcu) tako, da mi ni natakala polnih kozarcev. Kljub temu se mi je že pri četrtem vzorcu začel jezik čudno zatikati, zato sem raje samo še poslušal. Povedala je, da prodajajo na razstavišču malo večje sendviče, kot je petdeset dinarski kovanec in da stanejo 50 din in da so prejšnji večer »pokuševalci« pobrali in pokradli vse kozarce za pukušanje in jih nekaj odnesli domov, druge pa razbili pred dvorano.

Pa opazujmo še malo odrasle. Pet odraslih ima pred seboj pet vzorcev, vendar je točajka natočila kozarce različno. Eden izmed pukuševalcev je to takole komentiral:

— Jo vidiš, punco. Temule je natočila bolj malo, ko je majhen.

Onemu plešastemu več, da mu bodo bolj lasje rasli. Temu rdečelascu cisto polno, ker so rdečelasci hudi... Naprej nisem slišal.

Nekdo je prešteval listke za pukušnjo in razlagal:

— Deset jih še imam, sedem sem jih že popil (sedemkrat po pet vzorcev), kar domov moram spat, drugače se bo to slabo končalo.

Se misel in ugotovitev pukušalcev, ki sem ju slišal:

»Teran postane lahko tiran, če ga preveč pukuša.«

»Rumeni muškat je siromakova mast.

Naprej vam o sejmu ne bom več govoril, zaupam pa vam še, da so nekateri (tudi ženske) uporabljali za prikrievanje »dejanjskega stanja« sončna očala.

Urban z Ribnce

dougu prajt rasprodana. Pol smo pa čakal'. Ne uodr' je bla ana okruogla rajč, an stou, še ana majnsa rajč pa ane rajnce. Držuga n'č. Pa s'm rjeku, kej so tiste bluze, ku praujo, de ih buo šjest. Pa ih naj blu. Pol smo pa čakal', pa spjet čakal', pa spjet čakal' in še zmjeraj čakal'. Pa še useanu naj blu n'č! Čez dougu cajta pa so p'rmatal' n' uodr' z ano veliko, neruodno stvarjo, za k'tjero so rjakl', de je klavjer. No, tistu so najkaj cajta porival' s'm pa ke, ad'n je gor prou kljeu, de s'm mislu žje z'ploskat, bluz pa še zmjeraj naj blu. Jest s'm mislu, de buo žje kone, pa so rjakl', de se še z'čjelu naj.

Bluz (tist'h šjast'h) pa še zmjeraj naj blu, pa tūd nobenga družga ne. Šele čjez dougu cajta je pršu gor an kral, se lepu nasmi-jau ku b' glih an fajm ribnšk' vic slišou, pa nas u imjen' un'h šjast'h bluz (k ih še zmjeraj naj blu) prosu, naj im oprostimo, k' buo malu zemude, de naj še zvočniku. Jest ne vajm, kaj so nūcal' zvočnike; mujó Johano naj b' poslal'

gor, pa b' se jo slišalu ke u Žleb'č, pa brez zvočnika.

Kar ankrat so prjasl' ane drate, pa ano kišto, pol pa še dvaj kište. S'm rjeku, zdaj grje pa z'rajs. Pa je šlu rajs. Kar ankrat je prijeku gor spjet tist' kral in povajduo, de ne grje drgač kukr de je trajba začet. Pa so. Kumaj s'm žje čakou tiste bluze. Tanar-tapraj je pršu ad'n in se useu k tist'm rajnceam in buobnam, pol je pršu ad'n, k je ano palco grizu, pa še ad'n, k je ano rmjano plehnato rajč u usta rinu, pa še ad'n, k je imu glih tako, samu vječjo rajč, z ano rokuo je pa kar napraj sūvau prjedse, ku b se brjenclu branu, pa še ad'n, k je imu an toku čūd'n inštrument', kokr so tist' čūd'n učas'h inštrument' o delitv' dohuodka, narb'l pa je bla tista rajč poduobna kaul'm, k ih imajo mesarj' z mesu obajs't. N' kone pa je prijeku še ad'n, k naj imu n'č, pa se je useu h klavjer'j, pol so pa usajkal' ano in zgajnal' tak kraval ku učas'h pijane' pod mu-im oknam. Useglih pa so bli fajm m'skontarj', narb'l pa se m je smilu tist' k je biu toku švoh, de se je muogu ceu cajt n'slajnat ne ano veliko, neruodno rajč.

Tist' kral, z k'tjerga so rjakl', de je od radija, je ceu cajt take poukou ku b biu taprav' Ribncan in je biu še b'l smajšn ku tist', k

najso muogl' prprav't us'ga prej in so šele pol, k so l'dje muogl' čakati ano uro, znašal' klavjer in mikrofone skupaj. Praujo, de ima p'r ti stvar' narveč z'slug Partizan, k naj tu posuod't zvočniku. Tu je blu prou lepu od njaga... Čūdnu se m pa le zdi, de je festival'sk' odbor u sobuoto prou lohku zrihtou vrjame, čeprou je skora-raj ceu kej'd'n padalu, vrjame je lohku zrihtou tūd' u pondajl'k, zvočniku in klavjerja pa najso muogl' n'kjer dob't taprau cajt... Partizan se im je m'nde pa u pjest smijau in s' mislu, kar s'm ublūbu še naj's'm dau!

Od us'h nastopajuoč'h s'm vidu samu dvaj bluze. Šele pol s'm zvajdu (ti klada neumna!), de je bluz ane suorte mūska. Spoznou s'm tūd', de še kar fajm razumem taljansku in anglješku, saj so skora-raj same taljanske in anglješke pajl'; besajd prouzprou naj's'm razumu, mūska je pa taljanska in anglješka toku poduobna slovajnsk', de s'm kamuot razumu use. Vidte, tu se prav' b't razgljedan člouk, pa še u Nemčijo naj trajba it!

Use Ribncane in tadruge kulturnu pozdraulam in ih kulturnu vajm na naš kulturnu-humoristič'n večjer, p'r k'tjerem buo sodelvou — kukr gledauce tūd — Urban.

Zdaj imam pa tūku kulturn'ga za pisat, de sam ne vajm, kej b' z'čjeu. Samu poglejte: rastava an'h slik, otvoritu kavarne in ceu festival s kulturn'm sporjedam. Rastava slik je bla dost dougu, pa misl'm, de jo naj vidlu dost' l'di. Mjan' se je fajm dopala, vidlu pa se je, de smo Ribncanje kar se malarsk'h rastau tiče prebijal' ljed, kokr se rjače, de ne poznamo še dovol tje vaje umetnost' in de nekatjer' sploh še ne vajo, kaj nam taka rastava lohku da; obogati človajka (uh, koku učjanu s'm pa spjet tu povajdou!?).

Usak dan festivala dokazujemo (Ribncanje sevajde), kaj use zmuoremo, de smo kample' kokr je dokazal. N' kulturn'm večjer' smo kulturna pretjaklast in de smo vradn' kulturn' naslednik' naš'h lus, Skrab'c, Prjatu, Leustik in toku napraj.

Se vječji hec je biu pr nasledn' kulturn' prireditv' u pondajl'k. Šjest bluz je blu, de buo igralu. Tle smo spjet Ribncanje pokazal', čjesa smo zmuožn', koku znamo velike in teškeje reči l'pu narest, je pa toku: o pol osm'h smo se zbral' u grad'. Sjodež' še najso bli zasjedn', stoišča pa so bla žje

ta teden za vas

KOČEVJE

Poročili so se: Gornik Ivan, elektromonter iz Kočevja, Trata 6-a, star 34 let in Lakner Marija, kuharica iz Kočevja, Ljubljanska c. 4, stara 38 let; Mihelič Adolf, šofer iz Crnega potoka 4, star 23 let in Humar Karolina, delavka v pletilstvu iz Livolda 59, stara 20 let.

Rodila je: Tišlarič Magdalena, živinorejka iz Gorenjega 10 — dečka.

Umrla sta: Kralj roj. Perko Andreja, kmetica iz Lipe 7, stara 79 let; Kropf Karel, upokojenec iz Mengša, Glavni trg 13, umrl v Šalki vasi 117, star 84 let.

LOŠKI POTOK

Umrl je Krže Janez, osebni upokojenec iz Travnika 16, star 78 let.

SGP »ZIDAR« REPUBLIŠKI PRVAK

Na športnih igrah gradbincev v Mariboru, ki so bile od 30. 8. do 1. 9., se je ponovno izkazalo, da se razvija športno in rekreacijsko življenje v kolektivu SGP »Zidar« Kočevje v pravi smeri in to množično, iz cesar izhaja tudi kvaliteta.

Iger se je udeležila 33-članska ekipa. Tekmovali so v šahu, streljanju, balinanju, kegljanju in odbojki. Skupno je sodelovalo na igrah 39 podjetij z nad 1200 tekmovalci. Doseženi uspehi ekipe »Zidar« so sledeči:

Šah in balinanje ni zateklo, kot se je pričakovalo. Izpadli so že v prvih kolumnah. Igre niso bile umirjene in to se je maščevalo. Strelci so bili veliko boljše. Ekipno so zasedli s 607 krogi 19 mesto izmed 30 nastopajočih ekip, posamezno pa se je uvrstil Tusek Ernest s 138 krogi na 13 mesto. Velik uspeh so dosegli kegljači. V močni konkurenci izkušenih ekip so zasedli s 667 podrtimi keglji v borbenih igrah odlično 7 mesto od 19 ekip. Med posamezniki je Primožič Franc s 404 keglji prista na 8. mestu.

Visek zagriženih borb ne le za naso ekipo temveč za vse igre so bile v odbojki. Skupno se je sprijelo v tej igri 16 moštev. Prvi dan je Zidarjeva ekipa izločila iz tekmovanja moštvo »Gradis« iz Ljubljane in »Sava« z Jesenic in se tako plasirala v polfinale. Drugi dan je premagala dosedanjega 5-kratnega prvaka iger gradbincev »Ingrad« iz Celja in tako se je znašla pred trdo borbo za prvo mesto z epiko »Stavbenik« iz Izole. Za to finalno igro se je nabralo veliko gledalcev, ki so burno navijali. Zidarjevimi igrami ni prav zatekla in tako so prva dva niza izgubili s 13:15 in 10:15, pa vendar so še bile možnosti za uspeh. Pričela se je ogorčena borba in tretji niz je bil s 15:13 »Zidarjev«, prav tako četrti s 15:12. Za končni niz so prešli že skoro vsi navijači na stran Zidarja in jih je bodrilo in navduševalo skoro vse občinstvo, kar jim je očividno tudi pripomoglo, da so nizali točko za točko in osvojili niz s 15:10 in s tem tudi prvo mesto. Veselje je vzklopelo in igralce so navdušeni navijači odnesli z igrišča.

RIBNICA

Rodila je: Goričanec Frančiška, gospodinja iz Goriče vasi 18 — deklico.

Umrla je: Petek Neža, gospodinja iz Zlebiča 25, stara 41 let.

OBVESTILO

Obveščam stanovalce iz nove Šlajmer kolonije, naj lastniki pazijo na svoje kokoši, da mi ne bodo delale škode po njivi in vrtu, sicer ne odgovarjam zanje. Kobola Viktor, Salka vas 93.

SLUŽBA

Iščem gospodinjstvo pomočnico k družini k majhnim otrokom. Oglasite se na naslov Andrej Podboj, Ribnica 21 na Dolenjskem.

»Gradbenik« Ribnica na športnih igrah gradbincev

Prav vsi iz kočevske ekipe so se potrudili, da je imel »Zidar« tak uspeh. Organizacija je bila dobra, iger dež ni motil.

Zopet se je pokazalo, da so delavske športne igre in splošna športna raven v Kočevju veliko pripomogla k uspehu športnikom SGP »Zidar« v Mariboru. K uspehu iskreno čestitamo.

SGP »Gradbenik« iz Ribnice se je prvič udeležil športnih iger gradbincev. V Mariboru so športniki nastopili za »Gradbenik« v šahu, streljanju in kegljanju. Medtem ko so dosegli v streljanju povprečne rezultate, so bili v šahu uspešnejši. Prebili so se v ostri konkurenci celo v tretje kolo, kjer jih je izločila ekipa »Tehnike« iz Ljubljane s 4 1/2 : 1/2. Tu je uspel rešiti pol točke Franjo Cerkvencik.

Uspeh so imeli tudi v kegljanju. Ekipa je zasedla 13. mesto, kar je vsekakor lep dosežek, če upoštevamo, da v Ribnici nimajo ustreznega kegljišča. Tudi športnikom »Gradbenika« iskreno čestitamo.

Še malo in parkirni prostori pred »Zelesnino« dobe asfaltno prevleko. Sicer pa je bilo raskopavanja in prekopavanja res dovolj

Razpis

Odbor za gradnjo doma telesne kulture Kočevje sprejme za takojšnjo zaposlitev

a) UPRAVNIKA DOMA

b) HIŠNIKA DOMA

Družinska stanovanja v domu so zagotovljena.

Osebni dohodki po pravilniku uprave doma.

Pismene ponudbe pošljite najkasneje do 20. IX. 1963 odboru za gradnjo doma telesne kulture Kočevje.

V prošnji naj bo kratek življenjepis in navedba dosedanjih zaposlitev.

Tajništvo odbora

Obvestilo

NAKNADNO VPISOVANJE V GLASBENO SOLO V KOČEVJU

bo v soboto, dne 7. septembra od 10. do 12. in od 15. do 17. ure v Glasbeni šoli. — Sprejemamo še učence za pihala in trobila, violino (na razpolago so tudi instrumenti) ter klavir.

Začetek pouka je v ponedeljek, dne 9. septembra.

Razpored učencev k posameznim učiteljem in navodila za začetek pouka so nabita na oglasni deski šole.

RAVNATELJSTVO GLASBENE SOLE

Sprejememo v uk vajence

ZA MEHANIKE PLETILNIH IN ŠIVALNIH STROJEV; DELAVCE — MLAJŠE, ZA PRIUČEVANJE V POLAGANJU PODOLITA IPD. TER DELA V VULKANIZACIJI.

ZAVOD ZA ZAPOSLOVANJE INVALIDOV KOČEVJE

KINO

KOČEVJE: od 6. do 8. septembra španski barvni film »Mati, poslušaj mojo pesem«, 9. in 10. septembra italijanski film »Past za dekleta«, 11. in 12. septembra jugoslovanski film »Partizan igra«, od 13. do 15. septembra ameriški barvni film »Pustolovščine Huckleberry Finna«, 15. septembra matineja italijanskega filma »Nenavadni svet«.

RUDNIK: 7. in 8. septembra angleški film »Betonska džungla«, 11. in 12. septembra angleški film »Hajka«, 14. in 15. septembra ameriški barvni film »Vrtoglavica«.

RIBNICA: 7. in 8. septembra sovjetski barvni film »Ljudje na mostu«, 14. in 15. septembra jugoslovanski barvni film »Dežela petih kontinentov«.

VELIKE LASCE: 7. in 8. septembra italijanski barvni film »Toska«, 14. in 15. septembra ameriški barvni film »Obtožbeni list«.

SODRAŽICA: 7. in 8. septembra sovjetski barvni film »Sprijon«, 14. in 15. septembra ameriški barvni film »Ljubezen popoldne«.

LOŠKI POTOK: 8. septembra italijanski barvni film »Ne pozabi me«, 15. septembra jugoslovanski film »Čudno dekle«.

DOBREPOLJE: 7. in 8. septembra francoski barvni film »Grbavi vitezi«, 11. septembra indijski barvni film »Kraljica Jansija«, 14. in 15. septembra nemški film »Ti soč oči dr. Mabuseja«.

PONIKVE: 12. sept. indijski barvni film »Kraljica Jansija«, 14. in 15. septembra franc. film »Natalia«, 14. in 15. sept. franc. film »Taksi in prikolica«.

PREDGRAD: 7. in 8. septembra angleški film »Vreži njeno ime s ponosom«, 14. in 15. septembra franc. barvni film »Njeno življenje«.

OSILNICA: 15. sept. švedski film »Pouk o ljubezni«.